Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН № 192 (7082). 9 октябрь, 1979 йил ◆ СЕШАНБА Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

БЕРЛИН, 8 октябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). ГДР пойтахтининг аҳолиси КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегациясини қардошларча шод-хуррамлик ва сидқидиллик билан кутиб олди. Делегация ГДР ташкил этилганлигининг ўттиз йиллиги муносабати билан расмий дўстона визит билан меҳмон бўлиб турди. Бугун берлинликлар Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни ватанига самимий кузатиб қўйдилар.

СССР ва ГДР давлат байроқлари, табрик транспарантлари билан безатилган Шенефельд аэродромида азиз совет меҳмонларига оқ йўл тилаб қолмоқ учун меҳнаткашларнинг минглаб вакиллари йиғилдилар.

Артиллерия салютининг залплари гумбурлади, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикасининг давлат гимнлари ижро этилди. Л. И. Брежнев ва Э. Хонеккер ўртоқлар фахрий қоровул сафлари олдидан ўтадилар.

Леонид Ильич Брежнев, делегация аъзолари А. А. Громико, К. У. Черненко, Н. А. Тихонов, К. В. Русаков, Эрих Хонеккер билан, ГДРнинг бошқа партия ва давлат раҳбарлари, Берлин меҳнаткашларининг вакиллари билан самимий хайрлашадилар.

Совет делегациясини ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Г. Аксен, И. Герман, Г. Гофман, Г. Грюнеберг, Х. Зиндерман, В. Кроликовский, Э. Мильке, Г. Миттаг, Э. Моккенбергер, К. Науман, А. Нойман, А. Норден, Г. Тиш, В. Фельфе, П. Фернер, К. Хагер, В. Штоф, Ф. Эберт, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар В. Вальде, Х. Долус, Г. Клайбер, Э. Кренц, И. Ланге, М. Моллер, Г. Шорер, В. Яровинский, ГДР Миллий фронти Миллий кенгашининг раҳбарлари, республика Давлат кенгаши ва Министрлар Советининг аъзолари, жамоат ташкилотининг вакиллари кузатиб қолдилар.

● Кузатиш маросимида КПСС Марказий Комитетининг аъзолари — СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов ва Германиядаги совет қўшинлари группасининг бош қўмондони, армия генерали Е. Ф. Ивановский, СССР элчихонасининг, ГДРдаги бошқа совет муассасаларининг ходимлари иштирок этдилар.

«ИЛ-62» ҳаво лайнери Москва томон йўл олди.

СОЦИАЛИЗМ ВА ТИНЧЛИК ЙЎЛИДАН

ГДР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 30 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

БЕРЛИН, 6 октябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Германия Демократик Республикаси ўз тарихининг ўттиз йили мобайнида социал, иқтисодий, маданий тараққиётда жуда катта муваффақиятларга эришди. ГДР халқи Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида, Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қардошлик ёрдамига таяниб, комил ишонч билан ривожланган социалистик жамият қурмоқда. ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат кенгаши, Министрлар Совети ва Миллий фронт миллий кенгашининг бугунги тантанали мажлиси ГДР ташкил этилган куннинг шонли ўттиз йиллигига бағишланди.

Халқаро ва немис революцион ҳаракатининг ветеранлари, биринчи чинакам демократик, тинчликсевар немис давлатининг негизини барпо этган кишилар, ГДР ишлаб чиқариш илғорлари, фан ва маданиятнинг таниқли арбоблари, жамоат, ёшлар ташкилотларининг вакиллари, миллий халқ армиясининг жангчилари республика саройига тўпландилар.

Мажлис аҳли КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневни, ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг раиси Э. Хонеккерни, Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзоларини, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатларини, ГДР Миллий фронтига кирувчи партияларнинг раҳбарларини гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Ҳозир бўлганлар тантаналарда қатнашиш учун келган партия-хукумат делегацияларининг бошлиқларини — БКП Марказий Комитетининг биринчи секретари, БХР Давлат кенгашининг раиси Т. Живковни, ВСИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадарни, МХРП Марказий Комитетининг биринчи секретари, МХР Буюк халқ хурали Президиумининг раиси Ю. Цеденбални, ПБИП Марказий Комитетнинг биринчи секретари Э. Герекни, ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусакни, РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РСР ҳукуматининг Бош министри И. Вердецни, Германия Коммунистик партиясининг раиси Г. Мисни узоқ давом этган қарсаклар билан табриклайдилар. Мажлис аҳли самимий кутиб олган ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР ҳукумати Бош министрининг ўринбосари, ВСР Миллий мудофаа министри Во Нгуен Зиап, КМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КМП Марказий Комитетининг секретари Ким Хван, Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ва Марказий Комитет секретаратининг аъзоси, Куба Республикаси Давлат кенгашининг аъзоси П. Мирет Прието, ЛХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ЛХДР Бош министрининг ўринбосари Фуми Вонгвичит, ЮСФР Президиумининг аъзоси, ЮКС Марказий Комитетининг аъзоси С. Крайгер, Кампучия Халқ революцион кенгаши раисининг ўринбосари, Кампучия Халқ Республикаси мудофаа министри Пен Сован, Жаҳон тинчлик кенгашининг президенти Р. Чандра, бошқа мамлакатлар делегацияларининг, сиёсий партияларнинг ва миллий — озодлик ҳаракатларининг раҳбарлари ҳам президиумда бор эди.

Совет Иттифоқи маршали В. И. Чуйков бошчилигидаги совет уруш ветеранлари делегацияси, совет жамоат ташкилотларининг делегациялари ҳозир бўлишган.

Тантанали мажлисни ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Берлин округ комитетининг биринчи секретари К. Науман очди.

Гулдурос қарсаклар билан кутиб олинган ўртоқ **Леонид Ильич Брежнев** тантанали мажлис қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлади.

Германия Демократик Республикасининг давлат гимни янграйди. Ҳозир бўлганлар томонидан самимий кутиб олинган ўртоқ **Эрих Хонеккер** ГДРнинг 30 йиллигига бағишланган нутқ сўзлади.

(Давоми 3-бетда).

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Хонеккер!
Азиз дўстлар!

Мана шу байрам кунлари бу ерда, сизлар билан бирга бўлиш биз учун ғоят қувончлидир. Биз сизларга содиқ дўстларингиз ва иттифоқчиларингиздан — Ленин партиясининг аъзолари бўлмиш ўн етти миллион совет коммунистидан, бутун совет халқидан Германия Демократик Республикасининг ўттиз йиллиги муносабати билан қардошлик табриклари ва энг эзгу тилаклар келтирдик!

Азиз дўстимиз, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ва ГДР Давлат Кенгашининг Раиси, халқаро ишчилар ҳаракатининг таниқли арбоби ўртоқ Эрих Хонеккернинг Совет Иттифоқи тўғрисида, унинг сиёсати ҳақида айтган эзгу сўзлари учун ташаккур билдираман. Ўз навбатида шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, биз Германия Демократик Республикасининг коммунистларини, ГДР халқини муштарак ишдаги ишончли, муштарак буюк идеалларимизга садоқатли, меҳнатда саботли ва маҳоратли, ҳар қандай синовларда матонатли сафдошлар деб билиб келдик ва шундай деб биламиз.

Ўтган ўттиз йил мобайнида кечирилган ҳар бир йил Совет Иттифоқи ва улуғ социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар сизларнинг республикангиз билан ҳамнафас бўлдилар. Биз ўзаро мададкорликдан, қардошларча бирдамликдан, ишонч ва мардлик олиб, биргаликда олға бордик.

Варшава Шартномаси ялпи хавфсизлигимизнинг ва тинчлик йўлида биргаликда курашимизнинг ишончли қуроли бўлиб қолди, яқин орада биз шу шартноманинг 25 йиллигини нишонлаймиз. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши хўжалик соҳасида кенг миқёсда ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик қилишнинг яхши анжуманига айланди.

Ҳамма соҳалардаги баҳамжиҳат ҳаракатимиз тажрибаси — социалистик бирдамлик енгилмас кучининг яққол намунасидир. Ҳаммамизнинг хоҳиш-иродамиз шуки, у бундан кейин ҳам шундай бўлаверсин.

Кеча ҳамкорлигимизнинг янги муҳим ҳужжати — СССР билан ГДР ўртасида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг 1990 йилгача бўлган муддатга мўлжалланган программаси имзоланди. Қисқа қилиб айтганда унинг моҳияти шундан иборат: иқтисодий ривожланишнинг энг мураккаб проблемаларини муваффақиятли ҳал этиш учун имкони бўлган ва фойдали деб топилган ҳамма соҳаларда бир-биримизнинг ресурсларимизни ва ишлаб чиқариш имкониятларимизни бирга қўшамиз.

Партияларимиз, давлатларимиз ва жамоат ташкилотларимиз, корхоналаримиз ва илмий-тадқиқот марказларимиз учун доимий ижодий алоқалар оддий норма, ҳатто, айтишим мумкинки — ҳаётий зарурат бўлиб қолди. Совет Иттифоқи ва республикангизнинг минг-минглаб меҳнаткашлари бир-бирларини бевосита танийдилар, миллион-миллион кишилар турли ташкилотлар доирасида мустаҳкам алоқа боғлаб турибдилар. Бу — жуда соз, ўртоқлар. Халқлар дўстлиги — қадрлашимиз, ардоқлашимиз ва кўпайтиришимиз лозим бўлган энг катта бойликдир!

Юбилей кунларида босиб ўтилган йўлни эслаш ўринлидир. Германия Демократик Республикаси ташкил топган 1949 йилнинг кузида Европадаги ва бошқа қитъалардаги сиёсий вазият жуда кескин эди. Қитъа узра «совуқ уруш» тўфонлари эсиб турарди. Ўша пайтгача империализмнинг энг асосий ҳарбий қуроли — НАТО блоки тузилган эди. Ғарбдаги айрим сиёсатдонлар «совуқ уруш»ни «қонли уруш»га айлантирамиз, деб пўписа қилар эдилар. «Уруш ёқасида туриб» сиёсат ўтказиш империалистик лагерь ташқи сиёсатининг оз бўлмаса бош принципи деб эълон қилинган эди.

Бироқ 40-йилларнинг иккинчи ярмида кўпгина мамлакатлар осмонида балқиган социализм қуёши тобора ёрқин нур сочар эди. ГДРнинг вужудга келиб, қарор топиши социализм ва тинчлик ишининг янги жуда катта ғалабаси бўлди, ҳақиқатан ҳам тарихий аҳамият касб этди.

Бу ерда, Берлинда инсоният тарихидаги энг кўп қон тўкилган урушнинг сўнгги ҳужжатига имзо чекилган 1945 йил тобора орқада қолиб кетмоқда. Энди Германия Демократик Республикасининг пойтахти — Берлин яхши ном чиқарди. Германия Бирлашган социалистик партияси, ГДР ҳукумати ва меҳнаткашлари фашизм ва милитаризмга йўл йўқ, деб қатъий қилиб айтганликлари, гитлеризмга қарши фронт курашчиларининг ишончини оқлаганликлари учун халқлар уларга миннатдорчилик билдирмай тура олмайдилар.

Давлат ўз гражданларига нима беряпти, қўшниларига ва умуман дунёга нима инъом этаяпти? — деган оддий саволларга жавоб берилса, ҳар бир давлат сиёсатининг мазмунини тушуниб олиш осон бўлади.

Бошқа социалистик мамлакатларда бўлгани каби Германия Демократик Республикасида ҳам меҳнаткашларнинг фаровонлиги тўғрисида, жамиятнинг ҳар бир аъзоси келажакка ишонч билан қарай олиши ҳақидаги чуқур ғамхўрлик амалда намоён бўлиб турибди. Бу ерда Германия ишчилар ҳаракатининг энг яхши анъаналари сақлаб қолинмоқда ва ривожлантирилмоқда, немис революционерлари, инсонпарварлари, мутафаккирлари порлоқ авлодининг идеаллари рўёбга чиқарилмоқда.

Республика ўз қўшнилари билан дўстона муомала қилмоқда, ҳамкорликка, ҳамжиҳатликка тайёр эканини билдирмоқда. У социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан бирга инсоният яна ҳалокатли уруш гирдобига дучор бўлмаслиги учун ҳамма ишни қилмоқда.

Ана шуларнинг ҳаммаси чуқур ҳурматга лойиқдир. ГДРнинг дунёдаги обрў-эътибори тобора ўсиб бораётганининг негизи ҳам мана шунда.

ГДРнинг халқаро ҳуқуқ асосида эътироф қилиниши чиндан ҳам Европа хавфсизлигини мустаҳкамлашнинг бурилиш марраси бўлди. Бунга эришиш осон бўлмаганлиги ўзларингизга маълум. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ГДРнинг мана шундай эътироф этилиши учун, 70-йиллардаги маълум шартномаларнинг имзоланиши учун, урушдан кейинги реалликлар ҳисобга олиниши учун, Умумевропа кенгаши ўтказилиши учун неча ўн йиллар давомида курашиб келдилар.

Умумевропа кенгаши Европа халқлари хавфсизлигининг ўзига хос ҳужжати, тинч турмуш, давлатлар ўртасида тинч муносабатлар ҳужжати бўлмиш якунловчи актни қабул қилди. Бизнинг зўр истагимиз шуки, бу ҳужжат тўла ҳажмда амалга оширилсин.

Гапларга қараганда, Ғарбнинг давлат арбоблари ҳам гўё шундай қилишни хоҳламоқдалар, аммо, афсуски, шерикларимизнинг ишлари жуда кўпинча бошқа йўлдан бормоқда. Биз шундай реал фактларни кўрмай қола олмаймиз; қуролланиш пойгасининг тарафдорлари вазиятни кескинлаштириш, уруш тайёргарликларини кучайтириш учун ҳар қандай, ҳатто, айтиш мумкинки, арзимас, уйдирма баҳоналардан ҳам фойдаланишга уринмоқдалар. Европа ҳақида гапирадиган бўлсак, бу ерда тинчлик иморати остига, унинг худди пойдевори остига мина жойлаб қўйиш режасини тузмоқдалар.

Ғарбий Европа территориясида Америка ракета-ядро қуролининг янги типларини жойлаштиришнинг хатарли планлари тузилаётганлиги жиддий таҳлика солмоқда. Ғарб пропагандаси ҳозирнинг ўзидаёқ шу ҳақда жар солмоқда. Очиғини айтиб қўя қолайлик: бу режаларнинг амалга оширилиши қитъадаги стратегик вазиятни жуда ўзгартириб юборган бўлур эди. Уларнинг мақсади кучларнинг Европада вужудга келган мувозанатини бузишдан, НАТО блокининг ҳарбий устунлигини таъминлаб олишга уриниш дан иборат.

Ҳарбий устунликка келганда, бу — ҳали бўлиш-бўлмаслиги гумон нарса. Социалистик мамлакатлар НАТОлик милитаристларнинг зўр бериб қилаётган ҳаракатларига бепарво қараб турмаган бўлур эдилар, албатта. Бундай тақдирда биз ўз хавфсизлигимизни мустаҳкамлаш учун зарур қўшимча чораларни кўришга мажбур бўлур эдик. Бизнинг бундан бошқа иложимиз қолмайди. Аммо шу нарса мутлақо равшан: НАТО режаларининг рўёбга чиқарилиши Европадаги вазиятни муқаррар кескинлаштирган ва умуман халқаро муҳитни кўп даражада заҳарлаган бўлур эди.

Сир эмаски, мана шу хатарли режаларни тайёрлашда АҚШ билан бир қаторда **Германия Федератив Республикасига** ҳам каттагина роль ажратиб қўйилган.

Очиқдан очиқ айтганда, шу мамлакатнинг сиёсатини белгилайдиган кишилар ҳозир жиддий синов олдида турибдилар. Улар ГФР учун қай бири яхшироқ: Европадаги тинчликни мустаҳкамлашга ва Европа давлатларининг тинч — ўзаро манфаатли ҳамкорлигини яхши қўшничилик ҳамда мустаҳкамланиб борувчи ўзаро ишонч руҳида ривожлантиришга кўмаклашиш керакми ёки ўз территориясида Американинг СССРга ва унинг иттифоқчиларига мўлжал олдириб қўйиладиган ракета-ядро қуролини жойлаштириб, Европадаги ва дунёдаги вазиятни янада чигаллаштиришга кўмаклашиш керакми? — эканлигини ҳал қилишлари лозим. Равшанки, мана шу иккинчи ҳолатда ГФРнинг ўз аҳволи ҳам анча чатоқлашган бўлур эди. Бу янги қуролни ўз хўжайинлари бир вақт келиб ишга солгудек бўлсалар бу нарса ГФР учун қандай оқибатлар келтириб чиқаришини тушуниш қийин эмас.

Ўз-ўзидан равшанки, айтилган бу гапларнинг ҳаммаси НАТОга аъзо бўлган ҳамда Американинг ўртача ҳаракат радиусидаги ракета-ядро қуролини жойлаштиришга «мушарраф» этилиши назарда тутилаётган Европадаги бошқа мамлакатларга ҳам тааллуқлидир.

Совет Иттифоқига келганда, шуни такрор ва такрор айтаманки, биз ҳарбий устунликка интилмаймиз. Биз ҳеч қачон бирон-бир давлатга ва давлатлар группасига хавф солиш ниятини кўзлаган эмасмиз ва кўзламаймиз. Бизнинг стратегик доктринамиз нуқул мудофаа мақсадини кўзлайди. Гўё Совет Иттифоқи Европа қитъасидаги ўзининг ҳарбий қудратини мудофаа эҳтиёжларидан ортиқча миқёсларда кўпайтирмоқда, деган даъволар ҳақиқатга асло тўғри келмайди. Бу — кенг жамоатчиликни қасддан алдашдир.

Планетанинг бошқа кўпгина районларида бўлгани каби, биз Европада ҳам тинчлик, мустаҳкам тинчликни хоҳлаймиз. Бу — ташқи сиёсатимизнинг таг заминли асосидир, унинг метин негизидир. Биз бу сиёсатни изчиллик билан муттасил ўтказиб келаяпмиз.

Мен СССР мудофаа кенгашининг раиси сифатида шуни мутлақо равшан қилиб айтаманки: кейинги ўн йил мобайнида Совет Иттифоқининг Европа қисми территориясида ўртача олисликдаги ядро қуролини ташувчи воситалар ёнига **битта ҳам ракета, битта ҳам самолёт** қўшилгани йўқ. Аксинча, ўртача олисликдаги ракеталарни учириш қурилмалари миқдори ҳам, шунингдек мазкур ракеталарнинг ядро зарядлари қуввати ҳам ҳатто **бирмунча камайтирилди.** Ўртача бомбардимончи самолётлар миқдори ҳам қисқартирилди. Бошқа давлатларнинг территориясида эса Совет Иттифоқи бундай воситаларни умуман **жойлаштирмайди.** Неча йиллардирки, биз Марказий Европада жойлаштирилган ўз қўшинларимизнинг сонини ҳам кўпайтираётганимиз йўқ.

Яна шуни айтмоқчиманки, башарти Ғарбий Европада ўртача олисликдаги ядровий воситалар қўшимча равишда жойлаштирилмаган тақдирда **биз Совет Иттифоқининг ғарбий районларида жойлаштирилган ўртача олисликдаги ядровий воситалар миқдорини ҳозирги даражага нисбатан қисқартиришга тайёрмиз.**

Мен шуни ҳам тантанали равишда таъкидлаб ўтмоқчиманки, ядро қуролини ишлаб чиқаришдан ва уни сотиб олишдан воз кечган ҳамда ўз территориясида шундай қурол бўлмаган давлатларга қарши Совет Иттифоқи ҳеч қачон ядро қуролини ишлатмайди.

Биз Европада ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатишга эришиш йўлида кўп йиллардан бери сарфлаб келинаётган куч-ғайратларни боши берк кўчадан чиқаришга, сўзлардан реал ишларга ўтишда намуна кўрсатишга астойдил иштиёқ билан ГДР раҳбарлари билан фикрлашиб ва Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа давлатлар билан маслаҳатлашиб олингандан **кейин Марказий Европадаги совет қўшинлари сонини ўз ташаббусимиз билан қисқартиришга қарор қилдик. Келгуси 12 ой давомида Германия Демократик Республикаси территориясидан 20 минг нафаргача совет ҳарбий хизматчиси, минг-та танк, шунингдек муайян миқдордаги бошқа ҳарбий техника олиб чиқиб кетилади.**

Совет Иттифоқи ва унинг иттифоқчилари тинчликсеварлиги ҳамда холис ниятининг мана шу янги конкрет ифодасини Европа ва бутун дунё халқлари маъқуллашларига аминмиз. Биз НАТО мамлакатларининг ҳукуматларини социалистик давлатларнинг ташаббусини мувофиқ равишда баҳолашга ва бизнинг яхши намунамизга эргашишга чақирамиз.

Бизнинг мамлакатимиз Европадаги ишонч меъёрини янада кенгайтириш учун ҳаракат қилмоқда, жумладан, биз Хельсинки Якунловчи Актида кўзда тутилганидек қуруқликдаги қўшинларнинг катта ҳарбий машқлари тўғрисида ҳозиргидан анча барвақт ва ҳозиргидек 25 минг кишилик даражадан бошлаб эмас, балки айтайлик 20 минг кишилик даражадан бошлаб хабардор қилиш тўғрисида келишиб олишга тайёрмиз. Шунингдек биз ҳамжиҳатлик асосида 40—50 минг кишидан ортиқ қўшин иштирокидаги ҳарбий машқларни ўтказмасликка ҳам тайёрмиз.

Ўз-ўзидан равшанки, социалистик мамлакатларнинг, Умумевропа Кенгашида қатнашган бошқа давлатларнинг территориал сувлари яқинида ўтказиладиган ҳарбий-ҳаво машқлари ва ҳарбий-денгиз маневрлари тўғрисида хабардор қилиш хусусидаги таклифлари ўз кучида қолади.

Биз Ғарбга яна бир нарсани таклиф қилмоқчимиз: келинглар, Хельсинки Акти билан белгиланган районда ҳарбий машқлар тўғрисида гина эмас, шу билан бирга қуруқликдаги 20 минг кишидан ортиқ бўлган қўшиннинг бир жойдан иккинчи жойга кўчирилиши тўғрисида ҳам барвақт хабардор қилиб турайлик.

Давлат ўртасидаги ишончни мустаҳкамлашга, Европада уруш чиқиш хавфини камайтиришга қаратилган бошқа таклифлар ҳам кўриб чиқилиши мумкин. Европада ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатиш тадбирлари кенг комплексини муҳокама қилиш учун биз аввалгидек сиёсий даражадаги Умумевропа конференциясини энг қулай жой деб ҳисоблаймиз. Бу конференцияни тайёрлаш ва чақириш — ғоят актуал, айтиш мумкинки, етилган вазифадир.

СКЧ-3 хусусидаги муҳим музокаралар ҳам ўтказилиши лозимлиги маълум. Биз бу музокараларни СКЧ-2 Шартномаси кучга кирганидан кейиноқ бошлаш тарафдоримиз. Шу музокаралар доирасида биз қитъалараро қуролларнигина эмас, шу билан бирга бошқа турдаги қурол-яроғларни ҳам чеклаш имкониятини муҳокама қилишга тайёрмиз, аммо бунинг учун шунга алоқадор ҳамма омиллар ҳисобга олиниши ва томонларнинг тенпа-тенг хавфсизлиги принципига қаттиқ риоя қилиниши шарт эканлиги ўз-ўзидан равшан.

Шундай қилиб, СССР, ГДР ва Европадаги бошқа социалистик мамлакатлар равшан истиқболни — Европанинг барча халқларига хавфсизлик ва тинчлик шароитида яшашни реал равишда таъминлаб беришни таклиф қилаяптилар. Эндиги иш Ғарб мамлакатларига боғлиқ. Улар халқларнинг хоҳиш-иродаси ва ҳаётий манфаатлари билан ҳисоблашишга қанчалик тайёр эканликларини уларнинг берадиган жавоби кўрсатади. Биз реализм, давлат донишмандлиги, ва ниҳоят, соғлом ақлидрокнинг ўзи устун бўлиб чиқишига умид қиламиз.

Азиз ўртоқлар!

Ҳозирги жўшқин дунёда бизнинг социалистик ҳамдўстликнинг замини бақувват. Бу заминни биз ўзимиз вужудга келтирганмиз. Экономикаларимизни муттасил ривожлантириб, социалистик демократияни тараққий эттириб, ўз халқларимизнинг фаровонлигини муттасил ўстиришни таъминлаб, ялпи куч-ғайратлар билан ўз мудофаамизни мустаҳкамлаб мана шунга эришганмиз. Бизларнинг алоқаларимиз чуқур ва хилма-хилдир, биз тобора яхшироқ ҳамкорлик қилишни ўрганяпмиз.

Социалистик интернационализм — бизга тинчлик ва социал тараққиёт учун курашда кўпдан-кўп ғалабаларга эришиш имконини берган сиёсий ва маънавий кучдир.

Бинобарин, Германия Демократик Республикасининг катта байрами чинакам интернационализм муҳитида ўтаётганлиги ажойиб ишдир.

Яшасин Европада тинчлик ва социализмнинг метин қўрғони — Германия Демократик Республикаси!

Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги, марксчи-ленинчи партиялари ўртасидаги бузилмас дўстлик доимо мустаҳкамланаверсин!

Яшасин социалистик давлатларнинг шонли ҳамдўстлиги!

Яшасин тинчлик ва коммунизм!

(Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқи зўр эътибор бериб тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди).

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси 8 октябрь куни Берлиндан Москвага қайтиб келди. Делегация ГДР ташкил этилганлигининг 30 йиллиги муносабати билан ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат кенгаши ва Министрлар Советининг таклифига биноан Германия Демократик Республикасида расмий дўстлик визити билан меҳмон бўлди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов бор эди.

Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, М. С. Горбачев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Б. П. Бугаев, А. Ф. Ватченко, Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, Г. Э. Цуканов, Н. А. Щелоков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар М. П. Георгадзе, С. К. Цвигун, Г. К. Цинев, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолари К. М. Боголюбов, СССР министрларининг биринчи ўринбосарлари Ю. Л. Брежнев, Г. М. Корниенко, ТАССнинг бош директори С. А. Лосев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг референти Е. М. Самотейкин кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида ГДРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили В. Грабовски, элчихонанинг дипломатия ходимлари бор эди.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Л. М. Замятин, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов, КПСС Марказий Комитети ишлар мудирининг ўринбосари М. Е. Могилевец делегация билан келдилар.

(ТАСС).

ГДРНИНГ ОЛИЙ МУКОФОТИ ТОПШИРИЛДИ

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг Раиси Э. Хонеккер КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ҳозирлигида 7 октябрь куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. У. Черненкога ГДРнинг олий мукофоти — Карл Маркс орденини топширди.

Мукофотни топшириш вақтида ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари А. А. Громико, Н. А. Тихонов, К. В. Русаков, П. А. Абрасимов, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Ўртоқ Э. Хонеккер орденни топшира туриб, ўртоқ К. У. Черненко КПСС билан ГБСП ўртасидаги, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги қардошлик муносабатларини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун, шунингдек тинчлик ва кескинликни юмшатиш учун кураш ишига қўшган катта ҳиссаси учун шу юксак мукофотга сазовор бўлганлигини таъкидлади. Сиз, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари лавозимидаги ўз фаолиятингизда Маркс, Энгельс, Лениннинг улуғ таълимотига амал қилмоқдасиз, қалин дўстимиз Леонид Ильич Брежневнинг энг яқин сафдошисиз, деди сўнгра Э. Хонеккер.

Ўртоқ Э. Хонеккер ўртоқ К. У. Черненкога партия билан давлат ўртага қўяётган масъулиятли вазифаларни бажаришда катта ижодий муваффақиятлар тилади.

Ўртоқ К. У. Черненко жавоб нутқида ГБСП Марказий Комитетига, ГДР Давлат кенгашига, шахсан ўртоқ Э. Хонеккерга юксак мукофот учун чуқур миннатдорчилик изҳор этди. Ҳозиргина менга топширилган орден, деди у, доҳий мутафаккир ва революционер Карл Маркснинг номи билан аталади. Коммунистик ҳаракатнинг дунёга келиши шу улуғ зотнинг кураши ва асарлари билан боғланган.

Бу мукофотни мен, аввало, ленинчи партиямизнинг интернационализми учун, унинг мамлакатларимиз, бутун социалистик ҳамдўстлик халқларининг бирлиги ва дўстлигини мустаҳкамлаш йўлидаги тинимсиз фаолияти учун унга кўрсатилган эҳтиром ифодаси деб биламан, деди сўзини давом эттириб К. У. Черненко.

«Иттифоқимизнинг мақсади равшан. У тинчлик ва бунёдкорликка хизмат қилади», — деди Л. И. Брежнев шу ерда, Берлинда сўзлаган нутқида. Совет Иттифоқининг Л. И. Брежнев нутқида баён этилган ҳамда ГДРда ва бошқа қардош социалистик мамлакатларда астойдил қўллаб-қувватланган тарихий тинчлик ташаббуси бу сўзларнинг исботидир. Бизнинг мустаҳкам қардошлик иттифоқимиз тинчлик учун. Европа халқларининг хавфсизлиги учун биргаликдаги курашда мустаҳкамланиб, чамол топиб бормоқда.

Пировардида ўртоқ К. У. Черненко бундай деди: Азиз ўртоқлар, ленинчи Коммунистик партиянинг аъзоси сифатида мен партияларимиз ва халқларимизнинг қардошларча ҳамкорлигини мустаҳкамлаш йўлида, тинчлик ва социализм манфаатлари йўлида бундан буён ҳам куч-қувватимни аямайман, деб сизларга ваъда бераман.

Мукофотни топшириш вақтида ҳозир бўлган ўртоқлар К. У. Черненкони юксак мукофот билан табрикладилар ва унга Коммунистик партия билан совет давлати манфаатлари йўлидаги фаолиятида катта муваффақиятлар тиладилар.

(ТАСС).

ҚАРДОШЛАРЧА, САМИМИЙ ВАЗИЯТДА

БЕРЛИН, 8 октябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси ташкил топган куннинг 30 йиллиги муносабати билан ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат кенгаши ва Министрлар Совети қабул маросими ўтказдилар.

Қабул маросимида ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси, Э. Герек, Г. Гусак, Т. Живков, Я. Кадар, Ю. Цеденбал ўртоқлар бошчилигидаги партия-ҳукумат делегациялари, ГДРнинг 30 йиллиги муносабати билан ўтказилаётган тантаналарда қатнашиш учун келган бошқа чет эл делегациялари ҳозир бўлдилар.

Залда ГДР раҳбарлари, немис революцион ҳаракатининг ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари, таниқли олимлар, маданият арбоблари, жамоатчилик вакиллари бор эди.

* * *

ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг Раиси Э. Хонеккер қабул маросимида нутқ сўзлади.

Ўртоқ Э. ХОНЕККЕР нутқи

Чет эллик Азиз Меҳмонлар!

Азиз дўстлар ва ўртоқлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Биз ҳаммамиз Германия Демократик Республикасининг 30 йиллиги муносабати билан ўтказилган унутилмас тантаналар таассуроти остида турибмиз. Эркин халқ ўз социалистик давлатининг шонли юбилейини бутун дунёдаги қардошлари ва дўстлари билан мана шундай байрам қилади.

Социалистик мамлакатларнинг, мустақил давлатларнинг ва миллий озодлик ҳаракатларининг атоқли арбоблари иштирок этганлиги, барча қитъалардаги тинчликсевар, тараққийпарвар кишиларнинг дўстлик ва бирдамлик табрикномалари социалистик Германия Демократик Республикасининг 30 йиллигига халқлар қандай аҳамият бераётганликларини ёрқин намойиш этди. Бунинг учун ГБСП Марказий Комитети, Давлат кенгаши ва Министрлар Совети номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этишимга ижозат бергайсизлар.

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев, сиз ажойиб нутқингизда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Германия Демократик республикасининг қардошларча бирлиги тарихий роли тўғрисидаги ҳақиқатни тасдиқладингиз. Азиз Леонид Ильич, Сиз Берлиндаги нутқингизда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан тинчлик ва қуролсизланиш манфаатларини кўзлаб баён этган ҳамда муҳим жаҳоншумул — сиёсий аҳамиятга молик бўлган янги ташаббусни баланд руҳ билан, тўла равишда маъқуллаб табриклаймиз. Кескинликни юмшатишга ва қуролсизланишга қилинган ҳамда Лениннинг тинчлик йўлидаги буюк кураш анъанасини давом эттирадиган бу даъват бизнинг социалистик давлатимиз пойтахтидан янграганлиги Германия Демократик Республикаси ташкил этилиши билан немислар диёрида нақадар тарихий бурилиш ясалганини таъкидлаб турибди. Биз сизга ваъда бериб айтамизки, Германия Демократик Республикаси тинчлик ва қуролсизланишнинг биргаликдаги кенг программасини амалга ошириш учун бундан буён ҳам ҳамма ишни қилаберади.

Қардош социалистик мамлакатлардан келган азиз ўртоқлар! Бизнинг миллий байрамимизда сизларнинг қатнашишингиз халқларимиз ўртасида коммунистик дунёқарашга ва муштарак мақсадларга асосланган янги қардошлик муносабатларининг яққол исботидир. Бизнинг дўстона иттифоқимиз бутун дунёда тинчлик ва социализм қўрғони бўлишдан иборат ўз вазифасини ҳамиша шараф билан бажараверади.

Африка ва Осиёдаги озодликка эришган мамлакатлардан келган азиз ўртоқлар ва қуролдош сафдошлар, миллий-озодлик ҳаракатларининг намояндалари!

Сизлар республикамизнинг 30 йиллигини биз билан бирга байрам қилаётганингиз учун жуда хурсандмиз. Шу тариқа сизлар халқларнинг социалистик оиласи ажралмас таркибий қисми бўлмиш социалистик немис давлати билан бирдам эканингизни бутун дунёга маълум қилаяпсизлар. Миллий ва социал озодликнинг машаққатли, аммо шонли йўлидан бораётган мамлакатларингизнинг халқларига фашизмга қарши, империализмга қарши бўлган Германия Демократик Республикасидан салом айтгайсизлар. ГДР фашизмни, шовинизмни ва ирқчиликни таг туби билан қўпориб ташлади ҳамда ўз байроғига тинчлик, тараққиёт, халқлар ўртасида дўстлик сўзларини ёзиб қўйди.

Барча муҳтарам чет эллик меҳмонларимизга ваъда бериб айтаманки, бизнинг давлатимиз тинчлик ва хавфсизлик учун курашдаги ўз масъулиятини ҳамиша англаб туради. Биз марксизм-ленинизм ва интернационалистик бирдамликнинг улуғ ишига доимо содиқ бўлиб қоламиз. Чет эллик азиз ўртоқлар ва дўстлар, ГДРда ривожланган социалистик жамият қуришни давом эттириш ишидаги, ялпи курашимиздаги янги муваффақиятлар сизларга миннатдорчилигимизнинг энг яхши ифодаси бўлади.

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Ушбу қабул маросимида ўтган 30 йилнинг яхши якунларини ўзларининг бунёдкорлик меҳнати билан таъминлаган халқимизнинг ҳамма синфлари ва табақаларидан вакиллари ҳозир бўлишган. Ҳозир биз ГДРнинг тўртинчи ўн йиллиги бўсағасида турибмиз, олдимизда янги-янги вазифалар пайдо бўлмоқда. Биз бу вазифаларни партия, ҳукумат ва халқнинг ўзаро ишончига асосланган мустаҳкам иттифоқда ишончли ва қудратли дўстларимиз билан бирга муваффақиятли равишда ҳал этамиз.

Азиз меҳмонлар,

Ватанимиз — социалистик Германия Демократик Республикасининг янада равнақ топиши учун,

Социализм учун, халқларнинг тинчлиги, озодлиги ва халқаро бирдамлик учун қадаҳ кўтаришга ижозат бергайсизлар.

* * *

Қабул маросимида делегациялар номидан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Хонеккер!

Азиз ўртоқлар, дўстлар!

Биз мана шу кўркам байрамдан олинган ёрқин таассуротларга тўлиб турибмиз. Бу — немис меҳнаткашлари социалистик давлатининг куч-қудрати ва ҳаётий ғайрати гуллаб-яшнаганлигининг ёрқин намойишидир, унинг юксак халқаро обрў-эътибори намойишидир.

Байрамингизнинг бутун муҳити, Берлинда мавж урган халқ сайили немислар диёрида социализм нақадар томир ёйганлигидан, Маркс, Энгельс, Лениннинг улуғ инсонпарвар таълимоти билан қуроллантан партия пақадар ҳурмат ва ишонч қозонганлигидан яққол далолат беради.

Биз ҳаммамиз ГДР халқининг социализм қурилишидаги, экономика, фан ва маданиятни ҳар томонлама ривожлантиришдаги, Германия Демократик Республикасининг ҳар бир оиласи, ҳар бир граждани фаровонлигини муттасил ўстиришдаги салмоқли муваффақиятларига қувонамиз ва бу билан фахрланамиз, деб айтсам шу юбилейга келган барча чет эллик меҳмонларнинг фикри-туйғуларини тўғри ифодалаган бўламан, деб ўйлайман.

Германия Демократик Республикаси қардош социалистик давлатлар ҳамдўстлигининг муштарак сиёсий йўлини амалга оширишда мустаҳкам тинчлик, хавфсизлик учун, барча халқларнинг озодлиги, мустақиллиги, ҳуқуқлари ва қадр-қиммати учун изчиллик ва ғайрат билан ўзининг амалий ҳиссасини қўшаётганлигига муносиб баҳо бермай ўта олмаймиз, албатта.

Азиз немис дўстлар, бизни нақадар самимият ва шодҳуррамлик билан кутиб олганингиз учун сизларга сидқидилдан ташаккур изҳор этамиз. Бизларнинг ҳамжиҳатлигимизга, сизларнинг меҳнатларингиз ва ташаббусларингизга советлар мамлакатининг муттасил бирдамлигига ҳамиша умид қила беришингиз мумкин.

Германия Демократик Республикасининг янги муваффақиятлари учун, унинг гуллаб яшнаши учун.

Тинчлик ва коммунизм ишининг янги ғалабалари учун!

Ўртоқ Хонеккернинг, ГДР партия ва давлат раҳбарлиги барча аъзоларининг соғлиги учун, барча немис дўстларнинг соғлиги учун қадаҳ кўтаришни таклиф этаман!

* * *

Э. Хонеккер ва Л. И. Брежнев ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Қабул маросими самимий, қардошлик вазиятида ўтди.

МАМЛАКАТГА КЎПРОҚ ПАХТА ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК!

Пахтазорлар оппоқ момиқ билан қопланган. «Зангори кема»лар бепоён далаларда сузиб юрибди. Водийлар ва воҳалар йўлларида хом ашё ортилган карвонлар ўтиб бормоқда. Тайёрлов пунктларида оппоқ хирмонлар қад ростламоқда. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон жанубидаги колхоз ва совхозларда йиғим-терим қизғин. Катта пахта хирмони уюлмоқда!

Ҳосил осонликча етиштирилмаслигини пахтакор азалдан билади. Бу йил эса айниқса катта қийинчилик билан етиштирилди. Ёғингарчилик бир қанча районларда бу экинни қайта-қайта экишга мажбур қилди. Ниҳолларнинг қад ростлаши амри маҳол эди. Лекин деҳқоннинг қадоқ қўллари билан ардоқланган ҳар туп ғўза зўр парвариш эвазига мўл ҳосил туплади. Пахтанинг етилиши кечикиб кетган бўлса ҳам, кўпчилик майдонларда кўсаклар салмоқли бўлди. Ўзбекистон колхозчилари, совхозларнинг ходимлари давлатга 5,7 миллион тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар, бошқа пахтакор республикаларнинг меҳнаткашлари ҳам юксак марраларни белгиладилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқмоқдалар. Ўзбекистонлик дала миришкорлари ҳозирнинг ўзидаёқ Ватанга деярли икки миллион тонна «оқ олтин» етказиб бердилар. Озарбайжон хўжаликлари 680 минг тонна пахта топширди.

Ҳозир қишлоқда ҳосил ўрим-теримни суръатини кучайтиришдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ. Бунинг учун қулай имкониятлар бор. Машиналар парки жиддий равишда тўлдирилди. Колхозлар ва совхозларда 50 мингдан ортиқ пахта териш комбайнлари бор. Механизаторлар сафи кенгайиб, маҳорати ошди. Дала ишларини ташкил этишнинг ипатоволиклар методи изчиллик билан оммалаштирилмоқда. Хўжаликларда минглаб терим-транспорт отрядлари ишлаб турибди. Ўзбекистон далаларидаги бундай отрядларнинг ўзи 3 мингтадан ортиб кетди. Кўпчилик областларда пахта ҳосилини тайёрлаш ва қайта ишлашнинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш тўғрисида барвақт ғамхўрлик қилинди, транспорт қатнови маршрутлари, маҳсулотни қабул қилиб олиш графиклари маромига келтирилди.

Пахтани машинада териш фронтини жиддий равишда кенгайтириш, ҳар бир комбайннинг иш унумини кескин даражада ошириш учун ҳамма зарур шарт-шароит мавжуд. Бу йилги мураккаб шароитда бу вазифани тўғри ҳал этишда Тошкент областининг Ғалаба райони деҳқонлари намуна кўрсатмоқдалар. Улар ҳосилнинг 95 процентини машиналар билан териб олиш, ҳар гектар ердан камида 40 центнердан ҳосил олиб, давлатга 61 минг тонна «оқ олтин» сотишга аҳд қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пахтакорлар ташаббусини маъқуллаб, область, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари зиммасига ғалабаликларнинг қимматли тажрибасидан кенг фойдаланиш вазифасини юклади. Ташаббус кенг қанот ёзди. Масалан, Жиззах области механизаторлари теримни ташкил этишнинг прогрессив формасини жорий этиб, комбайнлар билан ҳосилнинг 85 процентини териб олиш ва пахта сотиш планини 25 октябргача бажаришга аҳд қилдилар. Фақат Ўзбекистондагина эмас, балки Туркманистон, Тожикистон, Қозоғистон, Қирғизистондаги илғор хўжаликларда ҳам машина терими даражасини 90—95 процентга етказиш кўзда тутилмоқда.

Ҳар бир кун пахтазорларда ажойиб меҳнат намуналари тўғрисида хушхабарлар келтиряпти. Ўнлаб механизаторлар меҳнатни ташкил этишнинг ва ишлаб чиқаришнинг прогрессив формаларини қўлланиб рекорд иш унумига эришмоқдалар. Сурхондарё область, Ленин йўли районидаги Будённий номли совхоз механик-ҳайдовчиси Х. Рустамовнинг бир кунлик иш унуми 25 тоннага етди. «Пограничник» совхозидан П. Шукуровнинг кўрсаткичи бундан ҳам юқори бўлди. Бошқа республикаларнинг «оқ олтин» миришкорлари ҳам яхши натижага эришдилар. Уларнинг орасида Ашхобод область Тежен районидаги «Победа» колхозидан К. Аширов, Ленинобод область Матчоҳ районидаги Куйбишев номли колхоздан К. Маҳмудова ҳамда уларнинг юзлаб касбдошлари бор. Теримчилар орасида ҳам зарбдорлар оз эмас. Бухоро, Андижон, Хисор водийсининг чевар теримчилари ҳар куни 150—200 килограммдан пахта териб бермоқдалар. Кўпгина районларда пахта тайёрлаш суръати кескин ошди. Масалан, Қорақалпоғистон қабул пунктларига ҳар куни пахта тайёрлаш планининг тўрт процентидан зиёдроқ миқдорида хом ашё келтирилмоқда.

Бироқ ҳамма жойда ҳам терим суръати юксак эмас. Комбайнларнинг бир қисми бекор туриб қолмоқда, улардан самарали фойдаланилмаяпти. Масалан, Кўлоб ва Чоржўй областларининг бир қанча районларида агрегатларнинг деярли ярми умуман далага чиқарилмаган. Партия ва хўжалик органлари бундай аҳволга барҳам бериб ҳамма техника ўз вақтида ишга туширилиши ва улардан самарали фойдаланишга эришишлари керак. Бу эса пахта териш ва тайёрлаш суръатини тезлаштиради.

Пахта сифати тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоқ керак. Колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари саноатга юқори нав хом ашё етказиб беришга интилмоқдалар. Лекин далалардан нам ва яхши тозаланмаган пахтани келтириш ҳоллари ҳам оз эмас, аъло нав пахта ўртача навли пахтага аралаштириб юборилмоқда. Бу ишни тўғри йўлга қўйиш кўп жиҳатдан тайёрловчиларга боғлиқдир. Қабул пунктларининг бир қисмида пахтани қуритадиган ва тозалайдиган машиналар ҳали ҳам бекор турибди. Хирмонлар асфальт қилинмаган, атрофи яхши ўралмаган. Йўлларнинг аҳволи ҳам яхши эмас. Маҳаллий партия ва совет органлари бундай фактларга эътибор бермасликлари мумкин эмас. Терим шароити нақадар мураккаб бўлмасин маҳсулот сифатини яхшилаш масалалари ҳамиша коммунистларнинг диққат марказида бўлмоғи керак. Пахта териш ва тайёрлаш технологиясига аниқ риоя қилинишини таъминлаш, мусобақада пировард юқори натижа учун курашда деҳқонлар билан қайта ишлаш саноати корхоналари ходимларининг ҳамкорлигини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган ямиолликлар методидан активроқ фойдаланиш, маънавий ва моддий рағбатлантиришни такомиллаштириш керак.

Пахтакор районларнинг қишлоқ партия ташкилотлари масъулияти жуда катта. Ҳозирги вақтда энг муҳим иш пахтакорларнинг юксак унум учун, хом ашёнинг яхши сифатли бўлиши учун курашига бошчилик қилишдир. Шахсий ибрат кўрсатиш — коммунистларнинг шон-шараф ишидир. Зарбдор меҳнат намунасини кўрсатиш билан бирга, илғор тажрибаларни самаралироқ ёйиш, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш лозим. Одамлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия ташкилотларининг биринчи навбатдаги иши, албатта. Ҳозир миллионлаб деҳқонлар, шаҳар ва саноат марказларидан келган ҳашарчилар пахтазорда меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг унумли ишлашлари, ишдан сўнг яхши дам олишлари учун шароит яратиб бериш партия ва совет органларининг, касаба союз ва хўжалик раҳбарларининг муҳим вазифасидир.

Халқимиз пахтакор республикаларнинг колхоз ва совхозлари меҳнатчилари ўзларининг шарафли бурчларини бажариб Ватанга кўпроқ юқори сифатли қимматли маҳсулот етказиб беришига ишонади.

(«ПРАВДА»нинг 8 октябрдаги бош мақоласи).

ТОШКЕНТ РАЙОНИ: МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Тошкент райони меҳнаткашлари КПСС XXV съезди, Ўзбекистон Компартияси XIX съезди, партия Марказий Комитети июль ва ноябрь (1978 йил) Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклад ва нутқларида баён этилган кўрсатма ва қоидаларга қатъий риоя қилиб, социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар ва ноқулай оби-ҳаво қийинчиликларини енгиб қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш бўйича ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилига олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари — СССР Конституциясининг 2 йиллиги байрами кунида шараф билан адо этдилар.

Давлатга 87,2 минг тонна сабзавот маҳсулотлари, 11250 тонна картошка, 6210 тонна узум ва 3350 тонна мева сотилди. Шуниси қувонарлики, давлатга узум сотиш бўйича олинган социалистик мажбурият ошириб ўринланди. Шунингдек, районда етиштирилаётган 8 турдаги сабзавот экинларидан 5 тури бўйича олинган мажбуриятлар ортиғи билан бажарилди.

Район қишлоқ меҳнаткашларининг улкан ғалабасига А. Навоий номли колхоз аъзолари айниқса катта ҳисса қўшдилар. Улар 1979 йил учун қабул қилган социалистик мажбуриятларини ва ўнинчи беш йиллик планини барча кўрсаткичлар бўйича ошириб адо этишди. Хўжаликнинг Миртурсунов Т. Алимов, И. Абдувалиев, Ю. Исломовлар бошлиқ бригадаларида ҳар гектар майдондан 40—45 тоннадан сабзавот маҳсулотлари етиштирилди. Картошка ҳосилдорлиги эса гектар бошига ўртача 16—18 тоннани ташкил этди.

С. Раҳимов номли, Охунбобоев номли, Ильич номли, «Ленин йўли», Ленин номли, К. Маркс номли, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозларида ҳам сабзавот маҳсулотлари, картошка етиштириш ва давлатга сотиш бўйича белгиланган план ва олинган мажбуриятлар муваффақиятли ўринланди. Сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштиришда И. Ирисбекова, М. Рихсиева, Н. Илхомов, Н. Эшонов, Ф. Миразамовлар бошлиқ бригадалар коллективлари айниқса юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Бу муваффақиятларга эришишда хўжалик ва бригадаларни ихтисослаштириш муҳим аҳамият касб этаяпти. Ильич номли колхозининг Т. Раҳмонбердиев бошлиқ бригадаси коллективи картошка етиштиришга ихтисослаштирилганлиги натижасида деҳқонлар ҳар гектар майдондан 16—18 тоннадан ҳосил олдилар. Шунингдек К. Маркс номли колхоздан И. Саъдуллаев, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозидан С. Эргашевлар бошлиқ бригадаларда ҳам картошкадан юқори ҳосил етиштирилди.

«Ленин йўли», Охунбобоев номли, Ильич номли колхозларда, академик Р. Р. Шредер номидаги илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида узум ҳосилдорлиги йилдан-йилга ортиб бораяпти. Бу хўжаликларнинг Н. Умаров, И. Мирхожиев, А. Аҳмедов, А. Фозилхонов, С. Сандаҳмедов сингари соҳибкорлари эл дастурхонини ноз-неъматларга тўкин қилишга катта улушларини қўшаётирлар.

Районда чорвачиликни ривожлантириш соҳасида ҳам катта ишлар олиб борилмоқда. Шу йилнинг 9 ойи мобайнида давлатга 7957 тонна сут, 790 тонна гўшт, 1 миллион 967 минг дона тухум, 64 тонна жун сотилиб, йиллик планлар муддатидан илгари бажарилди.

Район қишлоқ меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, бу йил давлатга сабзавот маҳсулотлари сотишни 100 минг тоннага, картошкани 17 минг тоннага, узумни 6,3 минг тоннага, мевани 3,8 минг тоннага етказишга қатъий қарор қилдилар. Улар Улуғ Октябрнинг 62 йиллигини муносиб кутиб олиш учун сут, гўшт, тухум етиштириш бўйича олинган социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун ҳам барча чораларини кўрадилар.

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

МАШИНА ТЕРИМИ — ИШ УНУМИ

Ўтган куни областимиз пахтазорларида 2266 та терим агрегати ишлади. Улар билан 10780 тонна «оқ олтин» терилди. Ҳар бир машинанинг иш унуми 4,7 тоннага тўғри келди.

Машина теримида ташаббускор Ғалаба райони механизаторлари ўрнак кўрсатаётирлар. 7 октябрда районда 427 машина билан 3264 тонна «оқ олтин» териб олинди. Ҳар бир «зангори кема»нинг иш унуми 7,6 тоннани ташкил этди. Машиналардан юксак унум билан фойдаланилганлиги туфайли районда планнинг 6,03 процентини миқдорида пахта тайёрланди.

ЯНА БРИГАДА РАПОРТИ

Ғалаба районидаги «Коммунизм» совхозининг А. Раҳматов бошлиқ бригадаси коллективи ҳар гектар майдондан 33 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, пахта тайёрлаш планини бажарди. План биринчи машина теримидаёқ адо этилди. Бригада пахтакорлари бу йил пахта ҳосилдорлигини 55 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

Шу совхоздаги Н. Зуфаров бошлиқ ҳамда «Победа» колхозининг Т. Ким бошлиқ бригадаси пахтакорлари ҳам дастлабки довонни эгалладилар.

Бўка районидаги «Кўкорол» совхозининг Ҳ. Мустафоев бошлиқ бригадаси заршуносларн ҳам зафар қучдилар. Улар 95 гектар майдонининг ҳар гектаридан 22 центнердан ҳосил йиғиштириб олдилар. Бутун ҳосил машиналарда терилди. Бунда ҳозиргача агрегатлари бункеридан хирмонга 70-75 тоннадан пахта тўккан механик-ҳайдовчилар Б. Мақсудов ва Қ. Тошалиевларнинг ҳиссалари айниқса каттадир.

СУРЪАТ НЕГА ПАСТ?

Пахта териш ва тайёрлашда «Коммунизм» ҳамда К. Маркс номли колхозлар Ўрта Чирчиқ районида охирги ўринларда бораётирлар. Бу хўжаликларда ҳозир кунига планнинг атиги 0,6-0,7 процентн миқдорида пахта тайёрланмоқда. Бу мавжуд ишчи кучи ва техника воситаларидан тўла-тўкис фойдаланилмаётганлиги оқибатидир.

В. Терешкова номли колхозда эса машина терими суръати кескин камайтириб юборилди. Ўтган куни бу хўжаликда далаларга оорйўғи бешта терим агрегати олиб чиқилиб, улар билан 8 тонна пахта терилди, холос.

ТЕРИМ СУСТКАШЛИКНИ ЁҚТИРМАЙДИ. ИЛҒОРЛАРДАН ЎРНАК ОЛИБ СУРЪАТГА-СУРЪАТ ҚЎШИНГ!

ШОЛИ ДАВЛАТГА

Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози шоликорлари давлатга 230 тонна шоли сотиб планни бажардилар. 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 65 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Шоли янчишда комбайнчилар Ж. Нуриев ва Н. Кононовлар жонбозлик кўрсатдилар. Улар комбайнларида 200-250 тоннадан шоли янчдилар.

Шанбалик тўлқинида

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети республика ёшларининг комсомолнинг III съездида В. И. Ленин нутқининг 59 йиллиги муносабати билан шанбалик ўтказиш ҳақидаги ташаббусини маъқуллаган эди.

Ўтган шанба куни областимиз комсомол-ёшлари эрта тонгданоқ бепоён пахта далаларига, зарбдор бунёдкорлик майдонларига, саноат корхоналарига, ўз иш жойларига отландилар. Ҳар бир иш жойида ишчанлик руҳи сезилиб турди.

Областимиз бўйича 678 минг ленинчи шанбаликда иштирок этди. 100 минг нафардан ортиқ буюк почин меросхўрлари «оқ олтин» хирмонига барака киритдилар. Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг ёш «зангори кема» капитанлари шу куни ғайрат камарини маҳкам боғладилар. Кап Георгий бошлиқ комсомол-ёшлар звеноси бир кунда хирмонга 36 тонна «оқ олтин» уйди. «Ленинский путь» колхозидан А. Абдумуҳидов 12 тонна пахтани «пўлат этак»дан тўкди.

Пахтакор районлар марказлари ёшларидан тузилган 47 та комсомол-ёшлар бригадаси 350 тоннадан ортиқ пахта теришга муваффақ бўлди.

Шаҳар ёш ленинчилари ҳам зарбдор меҳнат вахтасида иштирок этдилар. 14 минг студент пахта майдонида тер тўкди. Айниқса Политехника ва Ўрта Осиё педиатрия институтлари ёшлари катта хирмон яратдилар.

Тошкент бош универсал магазини комсомол-ёшларидан 400 га яқин киши ташаббусга қўшилди. 40 комсомол аъзоси Тошкент райони сабзавоткорларига ёрдам берди. 60 ленинчи эса магазин атрофида ободонлаштириш ишларида қатнашди. Бир қатор секциялар шу куни элга намунали хизмат кўрсатди. Улар иш ҳақларидан 700 сўмга яқин пулни ўнинчи беш йиллик фондига ўтказдилар.

Шу куни областимиздаги барча район ва шаҳар ёшлари ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, шанбаликда актив иштирок этдилар.

Б. СОЛИХОВ.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети пахта териш ва тайёрлаш бўйича районлар, колхозлар, совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг шу йил октябрь ойи биринчи беш кунлиги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бўка районига** (район партия комитетининг секретари Т. И. Исломов, район ижроия комитетининг раиси Р. Қ. Қодиров, район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи К. С. Содиқов, қишлоқ хўжалиги касаба союзи район комитетининг раиси А. Шукуров, район комсомол комитетининг секретари С. Шаропов, «Ташоблсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси Р. Ёқубов, пахта заводининг директори У. Мамбетов ўртоқлар) берилди. Районда давлатга пахта сотиш йиллик ҳажми 25,68 процент, шу жумладан машина терими плани 16,27 процент бажарилган ва октябрь ойининг биринчи беш кунлигида пахта тайёрлашда 13,47 процент, машина теримида 12,40 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Чиноз районидан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бекобод районидаги «Ленинград» совхозида** (директори Ҳ. Қаҳрамонов, партия ташкилотининг секретари Е. Дарибоев, ишчилар комитетининг раиси А. Тўрақулов, комсомол ташкилотининг секретари Р. Ўсаров ўртоқлар) қолдирилди. Совхозда давлатга пахта сотиш йиллик ҳажми 64,71 процент, шу жумладан машина терими плани 30,52 процент бажарилган ва октябрь ойининг биринчи беш кунлигида пахта тайёрлашда 25,04 процент, машина теримида 15,77 процент ўсишга эришилган.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозига** (колхоз раиси вазифасини бажарувчи, партия ташкилотининг секретари М. Пўлатов, касаба союз ташкилотининг раиси А. Ғуломов, комсомол ташкилотининг секретари Б. Қаҳҳоров ўртоқлар) берилди. Колхозда давлатга пахта сотиш йиллик ҳажми 42,25 процент, шу жумладан машина терими плани 41,51 процент бажарилган ва октябрь ойининг биринчи беш кунлигида пахта тайёрлашда 34,62 процент, машина теримида 36,86 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Пискент районидаги Тельман номли колхоздан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ғалаба районидаги «Ленинград» колхозига** (раиси Ў. Баҳодиров, партия ташкилотининг секретари М. Абдураманов, касаба союз ташкилотининг раиси Н. Д. Ким, комсомол ташкилотининг секретари А. Саменов ўртоқлар) берилди. Колхозда давлатга пахта сотиш йиллик ҳажми 28,73 процент, шу жумладан машина терими плани 23,09 процент бажарилган ва октябрь ойининг биринчи беш кунлигида пахта тайёрлашда 27,24 процент, машина теримида 22,40 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Ғалаба районидаги «Победа» колхозидан олиб берилади.

Область план бўлимига Бўка районига, Бекобод районидаги «Ленинград» совхозига, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» ва Ғалаба районидаги «Ленинград» колхозларига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ЮЗАСИДАН 8 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан машинада бир кунда терилгани, бешинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий пахта тайёрлаш ҳажмига нисбатан процент ҳисобида)

Бўка	4,50	34,19	3,88	23,81
Пискент	3,26	29,15	3,13	17,56
Бекобод	3,10	28,26	2,57	13,10
Оққўрғон	3,50	27,60	3,82	17,78
Чиноз	2,50	26,72	1,71	8,25
Янгийўл	2,40	26,17	1,66	6,76
Ғалаба	6,03	25,62	6,49	23,30
Ўрта Чирчиқ	2,76	20,80	2,05	11,97
Коммунистик	2,54	11,83	2,66	7,08
Область бўйича:	3,57	26,52	3,40	15,99

50 ЦЕНТНЕРЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Пахтазорларда бодроқдек очилган лўппи-лўппи «оқ олтин» кўзни қамаштиради. Шўх кулгулари ва қувноқ ҳазил-мутойибалари билан далаларни тўлдириб меҳнат қилаётган қиз-жувонларнинг қўллари-қўлларига тегмайди. Улар олдинга интилган сари этаклари «оқ олтин» билан лиммо-лим тўлиб боради. Улар — Чиноз районидаги Навоий номли колхознинг Ашир Ниёзов бошлиқ бригадаси теримчилари.

— Бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитида ҳам мўл ҳосил етиштирдик. Эрта кўкламдан сидқидилдан меҳнат қилган пахтакорларимиз бугунги кунда туплардаги ҳосил салмоғидан қувонмоқдалар, — деб ҳикоя қилади бригада етакчиси. — Мавсумни яхши бошладик. Теримнинг дастлабки кунлариданоқ чеварларимиз ўртасида ўзаро мусобақа қизиб кетди.

Шу кунларда бригадада барча ишлар тадбиркорлик ва омилкорлик билан олиб борилмоқда. Мавжуд майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони бунёд этишга аҳд қилган пахтакорлар терим суръатини кундан-кун оширмоқдалар. Бригаданинг Х. Мирзабоева, И. Мамарозиқова, Т. Суюмова, Х. Эшмуротова ва Д. Ҳасанова каби чеварлари теримда илғорлик қилишмоқда.

Х. ШЕРОВА.

СОЦИАЛИЗМ ВА ТИНЧЛИК ЙЎЛИДАН

(Боши биринчи бетда).

Э. Хонеккер ўз нутқида бундай деди немислар диёрида ишчилар ва деҳқонларнинг биринчи социалистик давлати ташкил этилганлиги, урушдан кейинги ривожланиш даврида амалга оширилган жуда катта революцион ўзгартишлар жумласига киради.

ГДРнинг 30 йиллиги — тинчлик ва социализм учун олиб борилган курашнинг 30 йиллиги, марксизм-ленинизм ғоялари музаффар юришининг яққол далилидир. Карл Маркс ва Фридрих Энгельс ватанида республикамиз мавжудлигининг, социалистик давлатлар буюк ҳамдўстлиги билан мустаҳкам алоқаси фактининг ўзиёқ биз халқларнинг тобора кўпчилиги социалистик ривожланиш йўлини танлаб олаётган даврда яшаётганлигимизни равшан намойиш қилади. Ўтган ўн йилликлар мобайнида халқимиз ишчилар синфи ва унинг партияси — Германия Бирлашган социалистик партиясининг раҳбарлигида ҳаётнинг барча соҳаларида чуқур революцион ўзгартишлар йўлини босиб ўтди. Германия монополистик капиталининг кўрсатмасига биноан гитлерчилар шайкаси шармандаларча бошлаб юборган иккинчи жаҳон уруши харобаларида ўтмиш сабоғидан хулосалар чиқариб олган, узил-кесил ва абадий эркин халқлар оиласига кирган, социализм дунёсига мансуб бўлган давлат қад кўтарди.

Биз хақли равишда шуни айта оламизки, немис халқи тарихида биринчи марта барча меҳнаткашлар учун чин ватан бўлмиш давлат — Германия Демократик Республикаси вужудга келди.

Э. Хонеккер сўзида давом этиб, бундай деди: Германия Демократик Республикасининг кўпгина чет эллик дўстлари, курашдаги содиқ иттифоқчилари ва ўртоқлари ГДРнинг 30 йиллиги муносабати билан бизнинг орамизда эканлигидан ғоят хурсандмиз. Азиз Леонид Ильич Брежнев, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидан ва бутун дунёдан келган азиз меҳмонлар, сизларга сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этишимга ижозат бергайсизлар. Ўттиз йил мобайнида ГДР билан, жумладан унинг халқаро позицияларини мустаҳкамлаш ишида бирдамлик билдирилганлиги учун ана шу миннатдорчиликни изҳор этамиз. Биз экономика, фан ва маданиятдан тортиб мудофаа ва ташқи сиёсатгача бўлган ғоят турли соҳаларда қилинаётган самарали ҳамкорлик учун миннатдорчилик билдирамиз.

ГДРнинг ўттиз йиллиги давлатимизнинг ташкил этилиши халқимиз билан Европа тарихидаги бурилиш нуқтаси бўлганлиги фактини яққол тасдиқлайди. Шу билан немислар диёрида ҳам социализм зафарли юриш қила олиши мумкинлиги ишонарли тарзда намойиш этилди, бир вақтлар империализм ўз қалъалари ва агрессия марказлари қаторига қўшган территорияда яна бир сезиларли мағлубиятга учратилди. Эндиликда капиталист эксплуататорлар эмас, балки ишчи ва деҳқонлар бошқараётган немис давлати биринчи марта вужудга келди.

Германия Демократик Республикаси стабил, бақувват пойдеворда ташкил этилди ва у муттасил ривожланиб бормоқда. Совет Иттифоқи иккинчи жаҳон уруши давомида гитлерчиларга қарши коалициянинг ҳал қилувчи фронтида фашизм устидан қозонган ғалабаси, ўзининг сўнмас халоскорлик жасорати билан бизнинг халқимиз учун ҳам бахтиёр келажак йўлини очиб берди. Мана шу йўлда жонларини фидо қилган Советлар мамлакатининг 20 миллион ўғил ва қизи тўғрисидаги хотирани биз ҳамиша муқаддас билиб асраймиз.

Э. Хонеккер айтдики, фашизмдан озод бўлгандан кейин ГКП билан ГСДПни революцион негизда Германия Бирлашган социалистик партиясига бирлаштиришга ва шу йўл билан ишчилар синфидаги ажралишга барҳам беришга муваффақ бўлинди. Давримиз талабларига мос келадиган социалистик жамият барпо этилди.

Бизнинг давлатимиз ўзида янги, социалистик Германияни мужассамлаштиради. Бу — улуғ революцион анъаналар Германиясидир. Биз Карл Маркс ва Фридрих Энгельс, Август Бебель ва Вильгелм Либкнехт, Карл Либкнехт ва Роза Люксембург, Клара Цеткин ва Франц Меринг, Эрнст Тельман ва Рудольф Брайтшайд интилган ва курашган нарсаларни амалга оширмоқдамиз. Биз Вильгельм Пик ва Отто Гротеволь. Вальтер Улбрихт ва Макс Фехнер 1945 йилда биргаликда бошлаган ишларни давом эттирмоқдамиз.

Биз тўла асос билан шуни қайд эта оламиз: халқ шу қадар эркин нафас олиши, ўзи учун ижтимоий бойлик манбаларини очиши, бизнинг ишчи ва деҳқонлар давлатида бўлгани каби барча моддий ва маънавий бойликлардан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиши ва бу бойликларни кўпайтира олиши мумкин бўлган давлат немислар тарихида илгари ҳеч қачон бўлган эмас. Германия Демократик Республикасида инсон ҳуқуқлари, даставвал меҳнат қилиш, билим олиш, дам олиш, соғлиқни сақлаш, социал таъминот ҳуқуқлари Конституциягагина ёзиб қўйилган бўлмай, шу билан бирга реал воқелик бўлиб қолди.

Мамлакатимиз кишилари ўттиз йил мобайнида умумий куч-ғайратлар билан эришилган ютуқларга, уларнинг ҳаёти яхши томонга тубдан ўзгарганлигига асосли равишда фахрланиб қарамоқдалар. Ана шу йилларда империализм, жумладан ГФР тарих ғилдирагини орқага буриб юборишга, немислар диёрида социализмни йўқ қилиб ташлашга, ГДРни Европа харитасидан супуриб ташлашга тез-тез уриниб турди. Империализм ишчи ва деҳқонлар давлатимизга дўқ-пўписа қилмоқ, уни путурдан кетказмоқ ва обрўсини тўкмоқ учун ҳеч қандай воситалардан тап тортмади. Социалистик Германия Демократик Республикаси ана шу шафқатсиз синфий курашда ғолиб чиқди, империализмнинг ҳамма ҳужумлари шармандаларча барбод бўлди.

Биз СССР ва бошқа қардош мамлакатлар билан бузилмас иттифоққа таяниб ўн йилликлар ўтган сари оғишмай олға боравердик. ГДР халқаро майдонда сиёсий жиҳатдан стабил, иқтисодий жиҳатдан соғлом, тахсинга ва иззат-ҳурматга сазовор бўлган давлатдир.

Биз, деди Э. Хонеккер, Германия Бирлашган социалистик партиясининг IX съезди ўртага қўйган бош вазифани, меҳнаткашлар фаровонлигини юксалтириш программасини муваффақиятли равишда амалга оширишни давом эттирмоқдамиз. Биз социалистик Германия Демократик Республикамизни мустаҳкамламоқдамиз ва тинчлик ишига амалий ҳисса қўшмоқдамиз.

Германия Демократик Республикаси ташкил этилган пайтда мамлакатимиздаги чуқур революцион ўзгартишлар унинг социалистик йўлдан ривожланишини бошлаб берди. Ишлаб чиқариш воситалари халқ мулкига айлантирилди, бу қарор топди ва ўзини оқлади. Ер ислоҳоти юнкерлар ҳукмронлигига чек қўйди ва деҳқонларнинг азалий орзу-умидларини рўёбга чиқарди. Бугунги кунда ГДР дунёдаги энг тараққий этган ўнта индустриал давлат қаторида турибди. Қудратли моддий техника базаси вужудга келтирилди, унинг структураси саноат ишлаб чиқаришнинг анъанавий турлари билан, шунингдек илгари бўлмаган тармоқлар билан белгиланди.

Сўнгра Э. Хонеккер ГДРнинг халқ хўжалиги турли соҳаларида, фан, маданият, маориф соҳасида 30 йил мобайнида эришган муваффақиятларни таърифлаб берди.

Социалистик немис давлатининг ички яшаш қобилиятига доир масалалар, деб давом қилди у, унинг халқаро обрў-эътиборга ҳам худди шундай даражада тааллуқлидир. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ёш республикамизни ўзларининг ҳамдўстлигига қардошларча қабул қилдилар ва унга дипломатик қамалга қарши курашда ҳам доимо ёрдам бердилар. Германия Демократик Республикасининг бутун дунёдаги ҳар хил сиёсий лагерларга мансуб бўлган кўпгина дўстлари биз билан бирдам эканликларини изҳор қилиб келдилар, чунки улар ўша пайтдаёқ давлатимизни Европада тинчликни барқарор қилишнинг омили деб билган эдилар. Бугунги ГДР — социалистик халқлар оиласининг таркибий қисми бўлиб, халқаро сиёсатда ва жаҳон иқтисодий муносабатларида актив иштирок этмоқда. У БМТнинг ва ундаги бошқа ихтисослаштирилган ташкилотларнинг аъзоси бўлди. 128 давлат у билан дипломатия муносабатларини ўрнатган. 1949 йили миллий даромад 22,4 миллиард маркани ташкил этди, 1978 йилда бу даромад 161 миллиард маркадан ошиб кетди. 1949 йилда бир иш кунида 100 миллион маркалик саноат товар маҳсулоти ишлаб чиқарилган бўлса, ўтган йили бир миллиард маркали маҳсулот ишлаб чиқарилди. 1949 йилдан 1978 йилгача капитал маблағ ошиб, йилига 2,8 миллиард маркадан 50,8 миллиард маркага, қурилиш ҳажми 3,3 миллиард маркадан 28,8 миллиард маркага етди. ГДР ташкил этилган биринчи йили гектар бошига 18 центнердан дон ўриб-йиғиб олинган эди, бу йил эса 35 центнердан кўпроқ дон йиғиштириб олинди. 1952 йилда савдо флотимизда биргина кема бор эди, холос. 1978 йилда эса 196 кема ГДР байроғи остида сузиб юрди. 1949 йилда 29.800 квартира қурилган бўлса, 1970 йилда 76.100 квартира қурилди ёки реконструкция қилинди. Ўтган йили бу рақам кўпайиб, 167.800 квартирага етди.

ГДРда эришилган энг катта муваффақиятлардан бири эркаклар билан хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқлилиги таъминланганлигидир. Социализмда ёшларга алоҳида эътибор берилмоқда. Социалистик революциянинг ўттиз йили ичида партия билан эркин немис ёшлари ўртасидаги, ёшлар билан социализм ўртасидаги иттифоқ ажралмасдир. Ишчилар синфи ва Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида фашистларга қарши демократик ўзгартишлардан бошланган йўлдан муваффақиятли ҳаракат қилинмоқда. Ривожланган социалистик жамиятни барпо этишда бу йўлнинг кўп қисмини босиб ўтдик. Шу билан бирга ишчилар синфи ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ўз таъсирини кучайтирди ва айни маҳалда деҳқонлар, зиёлилар ва бошқа меҳнаткашлар билан иттифоқни мустаҳкамлади.

Халқимизнинг маънавий қиёфаси тамомила ўзгарди. Янги инсон социалистик революциянинг энг муҳим натижасидир. Бугунги кунда социалистик ватанпарварлик ва пролетар интернационализми, халқлар ўртасида дўстлик руҳи ва империализмга қарши бирдамлик руҳи мамлакатимизда кенг ёйилиб мустаҳкамланган экан — буларнинг ҳаммаси бебаҳо ютуқларимиздир. Халқимизнинг маънавий ва сиёсий бирлиги — республикамиз стабиллиги ва ажойиб келажагининг ажралмас негизидир.

Германия Демократик Республикасининг 30 йиллиги айни маҳалда Совет Иттифоқи билан дўстлигимизнинг ҳам 30 йиллигидирки, бу дўстлик доимо мустаҳкамланиб борди, деди нотиқ. Ленин мамлакати аввал бошдан бизни ҳимоя қилди ва бизга ёрдам берди. Биз КПСС ва СССР Улуғ Октябрнинг ғалабасидан сўнг музаффар социалистик революция ва социалистик қурилиш борасида орттирган тажрибалар улкан хазинасидан фойдалана олдик. Гимнастерка кийган совет коммунистлари синфдош қардошларига маслаҳат ва ишлари билан ёрдам бердилар. Мамлакатимиздаги беҳад кўп кишилар учун шу дўстона жипслик энг ажойиб унутилмас хотиралар билан чамбарчас боғланган.

ГДРда социалистик революция қанчалик ривожланиб борган бўлмасин, Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик ҳам шунчалик мустаҳкамланиб борди, албатта. Бу муштараклик эришган барча муваффақиятларимизнинг таркибий қисмидир. 1949 йилда мамлакатларимиз ўртасида бир миллиард маркадан сал кўпроқ миқдорда мол айирбошланган бўлса, 1978 йилга келиб мол айирбошлаш 35 миллиард маркагача кўпайди. Савдо-сотиқ шунчалик тез ривож топганлиги тўғрисида гапирар эканмиз, мамлакатларимизнинг комбинатлари, корхоналари, университетлари, илмий тадқиқот марказлари ва мактаблари ўртасидаги қалин алоқалар тўғрисида ҳам ўйлаймиз. Мамлакатларимизнинг ишчилари биргалашиб пўлат қуяётганликларини, ГДР ёшларининг вакиллари Ленин мамлакатида таълим олиб, мактаб ўқувчиларимиз бу мамлакатдан немис тилида ёзилган хатлар олиб, уларга рус тилида жавоб қайтараётганликларини энди ҳеч ким ғалати бир нарса деб билмайди. Шундай бўлиши ҳам керак, социалистик ҳамдўстлик самараси шундай. Шундай қилиб, социализм қуриш йўлидаги ишларда халқларимизнинг бир-бирларига яқинлашиш жараёни амалга оширилмоқдаки, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси бунга доимо оғишмай интилиб келдилар ва ҳамма куч-қувватлари билан бунга ёрдам бермоқдалар.

Социалистик немис давлатимизнинг катта юбилейи муносабати билан, 1990 йилгача ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш программаси имзоланди. Биз учун ушбу воқеанинг катта аҳамияти бор.

Келажак учун тузган ҳамма режаларимиз Совет Иттифоқи билан дўстликка асосланади. Янги программа дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1975 йилнинг 7 октябрида тузилган шартноманинг моҳиятига аниқ мувофиқ равишда қардошларча муносабатларимиз тағин ҳам самарали кенгайиб боришини кўзда тутади. Олдимизда катта-катта вазифалар турибди. Шуларнинг ичида илмий-техника революциясининг ўзигина биздан нималар талаб қилаётганлигини ва у қандай имкониятлар очиб беришини олайлик, келинг, мамлакатларимиз энергетика базасини ривожлантиришнинг содда бўлмаган талаблари тўғрисида ўйлаб кўрайлик. Бундай узоқ муддатли планларни Совет Иттифоқи билангина амалга ошира оламиз, қўлни-қўлга берган ҳолдагина уни муваффақиятли уддалай оламиз.

Кучларни бирлаштириш аксарият шу кучлар кўпайганлигини билдиради, деб давом қилди Э. Хонеккер. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларининг социалистик иқтисодий интеграцияси ҳам шуни тасдиқлайди. Аввал бўлиб келгани сингари ҳозирда ҳам Германия Демократик Республикаси қардош мамлакатларнинг ҳамкорлигида актив шерик сифатида қатнашаверади. Ўз мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қуриб бориш ва империализм билан иқтисодий мусобақа қилишнинг ҳал қилувчи гарови мана шунда, деб биламиз.

ГДР тарихининг ҳар бир йили тинчликни таъминлашдек буюк мақсадга эришиш ва немис диёридан ортиқ ҳеч қачон янги уруш хавфи чиқмаслигига актив ёрдам бериш учун ишчил кураш йили ҳам бўлди. Варшава Шартномасида қатнашувчи иттифоқчиларимиз билан биргалашиб Европа кескинлик ва урушлар қитъасидан мустаҳкам тинчлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорлик районига айланмоғи учун анча-мунча куч сарфлаяпмиз.

Э. Хонеккер ГДР миллий халқ армияси ва бошқа қуролли кучлари, тартибни сақлаш ва хавфсизлик органлари 30 йил ичида ўз бурчларини шараф билан бажарганликларини айтди. Улар Совет Иттифоқининг шонли қуролли кучлари ва Варшава Шартномасида қатнашувчи социалистик ҳарбий коалициянинг бошқа қардош армиялари билан бирга тинчлик посбонлигида доимо жанговар тайёр бўлиб турибдилар. Халқимиз ва бутун социалистик ҳамдўстлик манфаатлари шуни тақозо этади.

Агрессив империалистик доиралар, НАТО қурол-яроғларини ҳозирга қадар мисли кўрилмаган даражага етказиб, социализмга қарши, халқларнинг миллий ва социал озодлигига қарши қаратилган ниятларига нисбатан ҳеч бир шак-шубҳа қолдиришмаётганликлари сабабидан ҳам бунинг аҳамияти муҳим. Шу билан бирга улар Европани, Европанинг ўзинигина эмас, бошқа жойларни ҳам ядро уруши ваҳшатларига тортиш имкониятларини рад этмаяптилар.

ГДР ташқи сиёсатда партиянинг IX съезди тасдиқлаган асосий йўлга мувофиқ қардош мамлакатлар билан биргаликда социалистик ва коммунистик қурилиш учун, энг қулай ташқи шароитларни таъминлаш учун ҳамма куч-қувватларини сарфламоқда. Биринчи навбатда кескинлик юмшатилишини мустаҳкамлаш учун янада кўпроқ ғайрат кўрсатмоқ, қуролсизланиш борасида реал чоралар кўрилишига ёрдам бермоқ ва жаҳон урушининг ҳар қандай хавф-хатарига мана шулар асосида барҳам бермоқ зарур.

Шунинг учун ҳам биз Германия Федератив Республикасининг иккала герман давлати ўртасидаги муносабатларни янада нормалаштиришга, қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланишга хизмат қилувчи ҳамма қадамларини диққат билан қайд этиб боряпмиз. Ҳозирги замон ва келажакнинг кўпгина масалалари ана шу бундан буёнги нормаллаштиришларга боғлиқ. Яқинда федерал Канцлер Шмидт башарти бизнинг тинчликка бўлган хоҳиш — иродамиз амалий бўладиган бўлса, воқеликка тайёр туриш зарур деб эслатди. Германия Демократик Республикасининг бунга тайёрлиги нақд бўлганлигидан биз бир қанча масалаларни аниқлаб олиш мумкин деб ҳисоблаймизки, бу масалалар тинчлик ва қуролсизланишни таъминлаш ишига тағин ҳам тараққиёт келтиради. ГДР гражданларига, шунингдек Федератив Республика гражданларига НАТО блокининг Ғарбий Европа давлатларида ўртача таъсир радиусидаги ракеталарни жойлаштириш эмас, балки иккала герман давлатининг қуролсизланиш масалалари юзасидан ҳамда тинч-тотув яшаш сиёсати руҳида ҳамкорлиги керак.

КПСС ва СССР бутун дунёда тинчлик ишини ҳимоя қилиш учун Ленин васиятлари руҳида сарфлаб келаётган ҳормас-толмас конструктив куч-ғайратларига яна бир карра қойил қолмасдан ўтолмайман. ГДР меҳнаткашлари дўстимиз ва ўртоғимиз Леонид Ильич Брежневнинг бутун инсоният учун ҳал қилувчи тинчлик ишига шахсан қўшаётган катта ҳиссасини ҳамма нарсадан ҳам зиёда қадрламоқдалар. Азиз ўртоқ Брежнев, Венада АҚШ Президенти Картер билан учрашганингиз натижасида тинчлик ишига бебаҳо хизмат кўрсатдингиз. СҚЧ-2 шартномаси шундай шартномаки, уни амалга ошириш энг хавфли қурол турларига нисбатан қуролланиш пойгасини самарали камайтиришни мақсад қилиб қўяди. Бу қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш йўлидаги муҳим қадамдир.

Айни СҚЧ-2 империализмнинг шарқдан келадиган мавҳум хавф тўғрисидаги шармандали ривоят тўғрисидаги эски вайсақиликлари тамомила асоссизлигининг рад этиб бўлмайдиган кўпдан кўп исботлари қаторига кирадики, НАТО блоки ўз қурол-яроғлари кўпайтирилаётганлигини ўша ривоят билан оқлашга ва ўз мамлакатлари жамоатчилигининг кенг доираларини алдашга уринмоқда. Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа давлатлар қуролсизланишга йўл очиш ва урушни кишилар ҳаётидан йўқотиш учун кескинликни юмшатиш жараёнини давом қилдиришга доимо куч-ғайрат сарфламоқдалар. Биз дўстимиз ва ўртоғимиз А. А. Громико Совет ҳукуматининг топшириғига биноан БМТ Бош ассамблеясининг Нью-Йоркдаги сессиясида қилган янги таклифларини қўллаб-қувватлаймиз.

Бутун ер куррасининг халқлари тинчликка муҳтождирлар. ГДР икки ижтимоий система — социализм билан империализм чегарасида, икки хил иттифоқ Варшава Шартномаси билан НАТО блоки чегарасидаги ўзининг алоҳида масъулиятли миссиясини англаб, уни ҳамиша бажариб келди. Биз бундан буён ҳам шундай иш кўраверамиз.

Энди Германия Демократик Республикаси ҳаётининг тўртинчи ўн йиллигига қадам қўймоқдамиз. Янги-янги вазифаларни ҳал этиш учун ўзимизга тўла ишонган ҳолда, зўр умидворлик билан киришмоқдамиз. Германия Бирлашган социалистик партияси IX съездининг қарорлари, партиямизнинг программаси йўлимизни равшан белгилаб бермоқда. Мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қуришни давом эттиряпмиз ва коммунизмга аста-секин ўтиш учун шу тариқа асосий заминларни яратяпмиз. Биз, деди пировардида Э. Хонеккер, Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатлар билан яқин бирликда, дунёдаги барча тараққийпарвар кучлар билан бирликда синалган йўлимизда изчиллик билан ҳаракатимизни давом эттиряпмиз. Кишиларнинг фаровонлиги ва халқнинг бахт-саодатига хизмат қилувчи бу йўл ҳамма куч-ғайратларимизни белгилаб беради. У тинчлик ва социализм ишига хизмат қилади.

Ўртоқ Э. Хонеккернинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва узоқ давом этган қарсаклар билан неча бор бўлиниб турди.

* * *

Тантанали мажлис қардош марксчи-ленинчи партиялар бирлигининг, СССР ва ГДР халқлари бузилмас дўстлигининг, социалистик мамлакатлар интернационал қардошлигининг таъсирчан намойишига айланди. Залда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган Социалистик партияси шарафига табрик сўзлари янграйди, тантанали мажлис қатнашчилари «Дружба»!, «Дружба!» — Фройндшафт!», «Фройндшафт!», «КПСС—ГБСП!» «КПСС—ГБСП» сўзларини қайта-қайта такрорлайдилар.

Эркин, тантанали байрам «Интернационал»ни ижро этиш билан тугайди.

* * *

Шу куни ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан «космик биродарлар» деб аталган картинани ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат Кенгаши ва Министрлар Советига совға қилди. Рассом Ю. Королевнинг бу асарида икки қардош мамлакат намояндаларининг космик фазода биргаликда қилган парвози чоғида кўрсатган жасорати акс эттирилган.

ЧУҚУР ҲУРМАТ БЕЛГИСИ

БЕРЛИН, 6 октябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Германия Демократик Республикаси ташкил этилганлигининг 30 йиллиги муносабати билан бугун Берлиннинг Фридрихсфельд районида немис революцион ҳаракатининг атоқли арбоблари ёдгорлиги пойига совет партия-ҳукумат делегациясидан, ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети номидан, ГДРнинг 30 йиллиги байрамида қатнашиш учун келган бошқа делегациялар номидан гулчамбарлар қўйилди.

Гулчамбарлар қўйиш маросимида Л. И. Брежнев, Э. Хонеккер, Э. Герек, Г. Гусак. Т. Живков, Я. Кадар, Ю. Цеденбал, Г. Мис ўртоқлар, бошқа чет эл делегацияларининг бошлиқлари бор эди.

Совет раҳбарлари, ГДР ва бошқа мамлакатларнинг раҳбарлари немис халқи отасиин фарзандларининг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

Европа халқларини фашизмдан омон сақлаб қолган совет жангчиларининг жасорати ўлмасдир. Совет қаҳрамонлари шарафига Берлиндаги Трептов-паркда мемориал комплекс бунёд этилган. Л. И. Брежнев, делегация аъзолари А. А. Громико, К. У. Черненко, Н. А. Тихонов, К. В. Русаков, СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов, Совет Иттифоқидан келган бошқа ўртоқлар бугун Трептов-паркни зиёрат қилдилар.

Э. Хонеккер, Э. Герек, Г. Гусак, Т. Живков, Я. Кадар, Ю. Цеденбал, Г. Мис ўртоқлар, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, ГДР Давлат Кенгашининг ва ҳукуматининг аъзолари бу ерга келдилар.

Совет Иттифоқи Маршали В. И. Чуйков бошчилигидаги совет уруш ветеранлари делегацияси ҳозир бўлди.

Мотам садолари янграйди. Халоскор совет жангчиси монументи супасига гулчамбар қўйилади, гулчамбарнинг қирмизи лентасига: «Нацизмга қарши ҳаёт-мамот жангида ўз жонини фидо қилган совет жангчиларига, СССР партия-ҳукумат делегациясидан», —деган сўзлар ёзиб қўйилган.

Унинг ёнида ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети номидан қўйилган гулчамбар, чет эл делегациялари номидан қўйилган гулчамбарлар турибди.

Совет қаҳрамонлари хотирасининг чуқур ҳурмати белгиси сифатида бир дақиқа сукут сақланади.

Л. И. Брежнев, Э. Хонеккер ўртоқлар шу куни Унтер ден линден кўчасида фашизм ва милитаризм қурбонларига ўрнатилган ёдгорлик ёнига гулчамбарлар қўйишди. Чет эл делегацияларининг бошлиқлари ҳам гулчамбар қўйдилар.

СССР, ГДР ва бошқа мамлакатларнинг партия ва давлат раҳбарлари халқлар озодлиги ва бахт-саодати учун курашда ҳалок бўлган кишиларнинг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

Фридрихсфельдда, Трептов-паркда ва Унтер ден линденда гулчамбарлар қўйиш вақтида фахрий қоровуллар саф тортиб турди. Трептов-паркда СССР ва ГДР давлат гимнлари ва партия гимни — «Интернационал», Фридрихсфельдда ва Унтер ден линденда ГДР гимни ва «Интернационал» ижро этилди.

СОЦИАЛИЗМ ҒАЛАБАЛАРИ ПОСБОНЛИГИДА

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Карл Маркс хиёбонини берлинликлар янги социалистик кўча деб атайдилар. ГДР пойтахтининг энг муҳташам магистралларидан бири бўлган бу кўча республика ташкил топган дастлабки йилларда қурилган эди. Бугун Карл Маркс хиёбонида ГДР 30 йиллигини нишонлаш юзасидан миллий халқ армиясининг муноди бўлди.

Минбарларда ГБСП Марказий Комитетининг аъзолари, халқ палатасининг депутатлари, немис ишчилар ҳаракатининг ветеранлари, республиканинг донгдор кишилари, миллий халқ армиясининг генераллари ва офицерлари туришибди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневни, ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг раиси Э. Хонеккерни, БКП Марказий Комитетининг биринчи секретари, БХР Давлат кенгашининг раиси Т. Живковни, ВСИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадарни, МХРП Марказий Комитетининг биринчи секретари, МХР Буюк халқ хурали президиумининг раиси Ю. Цеденбални, ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герекни, ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусакни, Германия Коммунистик партиясининг раиси Г. Мисни, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатларини, совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари А. А. Громико, К. У. Черненко, Н. А. Тихонов, К. В. Русаковни, бошқа мамлакатлар, партияларнинг ҳамда миллий озодлик ҳаракатларининг делегация раҳбарлари ва аъзоларини ҳозир бўлган кишилар гулдурос, давомли қарсаклар, табрик хитоблари билан кутиб олдилар.

Совет делегациясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Л. М. Замятин, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Германиядаги совет қўшинлари группасининг Бош қўмондони армия генерали Е. Ф. Ивановский, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов, Совет Иттифоқилик бошқа ўртоқлар ҳам марказий минбарга чиқдилар.

Совет Иттифоқи маршали В. И. Чуйков бошчилигидаги совет уруш ветеранлари делегацияси ҳозир бўлди.

ГДР давлат гимни ижро этилади.

Парадни қабул қилувчи — ГДР Миллий мудофаа министрининг ўринбосари, Миллий халқ армияси қуруқликдаги қўшинларининг қўмондони генерал-полковник Х. Штехбарт Карл-Маркс — хиёбонига машинада чиқиб келади. У парад қўмондонининг рапортини қабул қилади, сўнгра парадга шай бўлиб турган қўшинларни айланиб ўтади, жангчиларни ГДРнинг байрами билан табриклайди.

Парад бошланади. Ҳарбий ўқув юртларининг тингловчилари олдинда ўтадилар. Ҳар хил қўшин турларининг бўлинмалари, ҳарбий техника колонналари кўчадан саф бўлиб ўтадилар.

ГДР Миллий халқ армияси қўшинларининг паради республика қуролли кучларининг Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар қардош армиялари билан жанговар ҳамдўстликда биринчи немис ишчи-деҳқонлар давлатининг социалистик ғалабаларини ҳимоя қилишга, тинчлик иши посбонлигида қаттиқ туришга тайёр эканлигини намойиш қилди.

* * *

Шу куни республика саройида санъат усталарининг катта байрам концерти бўлди. Концертда ГДР партия ва давлат арбоблари, чет эл делегациялари ҳозир бўлдилар.

Концерт зўр муваффақият билан ўтди.

МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК УЧУН

Барча совет кишилари қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Германия Демократик Республикасининг 30 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишида сўзлаган нутқида баён этилган қуролланиш пойгасини жиловлаш бўйича янги амалий таклифларини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар.

МЕНИНГ ҳамкасбларим, комбинатнинг бутун коллективи шу кунларда алоҳида кўтаринки руҳ билан меҳнат қиляпти. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Германия Демократик Республикасининг 30 йиллиги муносабати билан Берлиндаги тантанали йиғилишда сўзлаган нутқи кучимизга куч, ғайратимизга-ғайрат қўшмоқда. Чунки, бу нутқ тинчлик учун, жаҳондаги барча тинчликсевар халқларнинг бахт-саодати учун кураш туйғулари билан йўғрилган.

Биз фабрикамизда дунёда тинчликни сақлашда катта аҳамият ва кучга эга бўлган бу нутқни биргаликда ўқиб-ўрганиб чиқдик. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг жаҳонда тинчлик проблемалари ҳақида, қуролланиш пойгасини чеклаш тўғрисида гапириб, «Совет Иттифоқининг тутган йўлига келсак, яна ва яна такрорлайман, биз ҳарбий устунликка интилмаймиз. Биз ҳеч қачон бирон давлатга ёки давлатлар группасига таҳдид қилмаганмиз», деган сўзлари қалбимизни фахр-ифтихор туйғуларига тўлдириб юборди. Шунингдек, СҚЧ-2 Шартномаси кучга кириши билан СҚЧ-3 музокараларини бошлаб юбориш тўғрисидаги гаплар ҳам келгусида янада мустаҳкам тинчлик ўрнатиш пойдеворини қўймоқда.

Биз партия ва ҳукуматимизнинг Совет халқи, дунёдаги барча тараққийпарвар халқлар осойишталиги, бахт-саодати учун олиб бораётган бундай ғамхўрлигига жавобан янада ғайрат-шижоат билан ишлашга ҳаракат қиламиз.

Дилбар ҚУЛМАТОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, СССР Олий Советининг депутати.

* * *

Бригадамиз пахтакорлари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи билан атрофлича танишиб чиқдилар. Биз бу нутқда баён қилинган ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш, марказий Европада қўшин ва қуроллар сонини камайтириш тўғрисидаги янги жуда муҳим совет таклифларини чин қалбдан маъқуллаймиз. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматимиз бу билан тинчликка астойдил интилаётганини бутун жаҳонга яна бир карра амалда кўрсатди.

Биз, қишлоқ меҳнаткашлари тинчлик ишига қўшадиган энг катта ҳиссамиз — бу далаларда фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштириш эканлигини яхши биламиз. Шунинг учун бу йил 110 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан «оқ олтин» хирмони барпо этиш юзасидан олган юксак социалистик мажбуриятимизни шараф билан адо этиш учун барча имкониятларни ишга солмоқдамиз.

В. ТЎХТАБОЕВ,
Бекобод районидаги Ойбек номли совхоз бригада бошлиғи.

ТУРККОМИССИЯНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

В. И. ЛЕНИН ВА ТУРККОМИССИЯ

«ТУРКИСТОН халқлари билан тўғри муносабат боғлаш эндиликда Россия Социалистик Федератив Совет Республикаси учун, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, жуда катта, жаҳоншумул — тарихий аҳамиятга эгадир. Совет ишчи-деҳқон республикасининг кучсиз, шу дамгача эзилган мазлум халқларга муносабати бутун Осиё учун ва жаҳондаги ҳамма мустамлакалар учун, минглаб ва миллионлаб кишилар учун амалий аҳамиятга эга бўлади».

(В. И. ЛЕНИННИНГ «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» хатидан, Тўла Асарлар тўплами, 39-том, 349-бет).

В. И. ЛЕНИННИНГ хати РКП(б) Марказий Комитети, Бутун Россия Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон ишлари бўйича комиссияси (Туркомиссия) аъзолари Туркистонга юборилиши муносабати билан ёзилгандир.

Бундан 60 йил муқаддам, 1919 йил 8 октябрда В. И. Ленин Совет Туркистони ишчи ва деҳқонлари, коммунистлари талабини қондириб, Бутун Россия Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон ишлари бўйича Комиссиясини тузиш тўғрисидаги қарорга имзо чекди. Шу йилнинг 10 октябрида Турккомиссияга РКП(б) Марказий Комитетининг ваколати ҳам берилди.

Партия ва Совет ҳукуматининг Туркистон ишлари бўйича комиссиясининг тузилиши В. И. Лениннинг Туркистон халқлари учун алоҳида оталарча ғамхўрлиги, интернационал ёрдами бўлиб, Совет Туркистони халқлари тақдирида ғоят муҳим роль ўйнади. Бунинг боиси шуки, Турккомиссия составига Коммунистик партия ва Совет давлатининг атоқли арбоблари кекса профессионал революционерлар, тажрибали кадрлар маҳаллий ҳаётни чуқур билган ходимлар— М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, Я. Э. Рудзутак, Ш. З. Элиава (комиссия раиси), Г. И. Бокий, Ф. И. Голошчекин, кейинчалик А. А. Иоффе, С. И. Гусев ва бошқалар кирган эди. Турккомиссия аъзоларининг асосий қисми — Ш. З. Элиава, В. В. Куйбишев, Ф. И. Голошчекин, Я. Э Рудзутак Тошкентга 1919 йилнинг 4 ноябрида етиб келдилар. Турккомиссия аъзолари орасида 1917 йилдан бери КПСС аъзоси С. М. Юсупов ҳам бор эди. РКП(б) Марказий Комитети тавсияси билан Турккомиссия составига Т. Р. Рисқулов, К. С. Отабоев, А. Раҳимбоев, Н. Т. Тўрақулов, С. Хўжанов ўртоқлар ҳам киритилди. Турккомиссияни тузиш ишида В. И. Ленин бошчилигида М. И. Калинин, Ф. Э. Дзержинский, С. И. Гусев, Е. Д. Стасова, Г. В. Чичерин, Н. Н. Нариманов, В. П. Ногин сингари партия ва ҳукуматнинг йирик арбоблари ҳам фаол қатнашган эди.

Турккомиссия раиси Ш. З. Элиава 4 ноябрь 1919 йили Туркистон Компартияси Ўлка Комитети, РКП(б)нинг Ўлка мусулмонлар бюроси, Туркистон республикаси Марказий Ижроия Комитетининг қўшма мажлисида Турккомиссияни тузиш тўғрисидаги қарорни, В. И. Лениннинг «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» хатини ўқиб берди, комиссиянинг вазифалари ҳақида гапирди ва доҳий хатини ТКП Ўлка Комитетига топширди. Ўша куни Турккомиссия аъзолари Тошкент коммунистлари мажлисини уюштирдилар. Мажлисда Ф. И. Голошчекин Тошкент большевиклари фаолиятига юксак баҳо берди, 6 ноябрда Тошкент меҳнаткашларининг Шайхантовурда ўтган кўп минг кишилик митингида ҳам В. И. Лениннинг «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» хати ўқиб эшиттирилди. Митинг қатнашчилари эътиборида доҳиймизнинг мамлакат халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш зарурлиги ётарди. Улар В. И. Ленин номига қуйидаги жавобни ёздилар:

«В. И. Ленинга — Шарқнинг ҳақиқий озод бўлишининг тарафдорига. Халқлар бирлигини ўрнатиш учун барча кучимизни сарфлаймиз, деб Сизни ишонтирамиз».

Турккомиссия Туркистон республикаси партия, совет, хўжалик, давлат аппаратларини мустаҳкамлашда катта роль ўйнади. У синфий душманларга, реакция ва империализмнинг разил планларига қарши, шовинизм ва маҳаллий буржуа миллатчиларига қарши кескин курашиб ленинча миллий сиёсатни изчиллик билан ҳаётга жорий қилди, рус халқи билан Туркистон халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнади.

Турккомиссия аъзоларидан М. В. Фрунзе ва В. В. Куйбишев чет эл ҳарбий интервенцияси йиллари энг муҳим ҳисобланган ҳарбий масала билан, Я. Э. Рудзутак Туркистон экономикаси, Ш. З. Элиава ва Ф. И. Голошчекин эса кўпроқ партия ва совет қурилиши масалалари билан шуғулландилар.

Турккомиссия ўз фаолиятини ТКПни ғоявий ва ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлашдан бошлади. Гап шундаки, Совет ҳокимиятини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун кураш, халқ оммасини ички ва ташқи контрреволюцион кучларга қарши курашга кўтариш партия ташкилотининг ғоявий ва ташкилий бирлигига кўп жиҳатдан боғлиқ эди. Турккомиссия Тошкентга келгунга қадар Туркистонда учта олий партия органи— ТКП Ўлка Комитети, РКП(б)нинг ўлка Мусулмонлар бюроси, чет эл коммунистларининг Ўлка Комитети мавжуд бўлиб, буларнинг ҳар бири Совет ҳокимиятининг илк йиллари катта роль ўйнаган эди. Шу билан бирга коммунистларни европалик ва мусулмон коммунистларига бўлиниши партия ташкилотининг синфий ва пролетар интернационализми принципига зид эди. Шу сабабли 1919 йил 18 ноябрида Турккомиссия ТКП Ўлка Комитети билан бирга «Партиянинг Ўлка комитети тузилиши схемаси тўғрисида»ги масалани кўриб чиқди.

1920 йили Турккомиссия таклифи асосида Туркистон Компартиясининг ягона органи — ТКП Марказий Комитети тузилди.

Турккомиссия маҳаллий коммунистлардан, ишчи ва деҳқонлардан партия ва совет кадрларини танлаш ва жой-жойига қўйиш, уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтириш, қунт билан тарбиялаш, улар орасидан моҳир ташкилотчиларни етиштириш ишига ҳам катта эътибор берди.

Туркистон экономикасини йўлга қўйишда, Россия Федерациясини Туркреспубликага иқтисодий, молиявий, ҳарбий ва маданий ёрдамини уюштиришда, бу ерда ер ва сув сиёсати масаласини тўғри ҳал қилишда маҳаллий иқтисодий ресурсларни фронт эҳтиёжига яраша сафарбар этишда, «ҳарбий коммунизм» сиёсатини маҳаллий шароитга яраша татбиқ этишда илмий асосланган йўл-йўриқлар ва директивалар бериб, ТКПга катта ғоявий ёрдам берди.

Турккомиссиянинг Москва бюроси эса, Совет Россиясидан Туркистонга озиқ-овқат, мануфактура, қишлоқ хўжалик машиналари жўнатиб турди. Фақатгина 1920 йил февралидан декабрь ойигача Турккомиссия ихтиёрига 614 вагон юк келиб тушди. 1920 йили Туркистон деҳқонлари пахтачиликни тиклашда жиддий ютуқларни қўлга киритдилар.

Турккомиссия ер масаласида миллий тенгликни жорий қилди, ер ва сувни тақсимлашда, Ер тўғрисидаги ленинча Декретни амалга оширишда синфий сиёсат юргизди, тўла миллий тенглик ўрнатиш учун курашди, пахтачиликни зарбдор фронт, деб эълон қилди, пахтакорларга, кустарларга ғамхўрлик қилди. Турккомиссия ленинча миллий сиёсатни ҳаётга тадбиқ этди.

Турккомиссия ва Туркреспублика Марказий Ижроия Комитетининг 1920 йил 16 мартдаги мурожаатида Россия Совет ҳокимияти —меҳнаткашлар ҳокимияти, у миллатчилик сиёсатини фош қилиб ташлайди, унинг учун ҳукмрон ва тобеъ миллатлар ва элатлар йўқ, у барча миллат ва элатлар манфаатларини бир хил ҳимоя қилади, уларни ягона манфаатлар йўлида бирлаштиради, — дейилган эди.

В. И. Ленин ва РКП(б) Марказий Комитети Турккомиссия, ТКП фаолиятини диққат билан кузатиб бориб, уларга катта амалий ёрдам бериб турдилар. РКП(б) Марказий Комитети 1920 йил 25 май куни РКП(б)нинг Туркистондаги вазифалари тўғрисида қарор лойиҳасини ишлаб чиқиш учун комиссия тузади. Шу йил 13 июнида В. И. Ленин Туркистон Комиссиясининг проектига ўзининг қимматли мулоҳазаларини ёзди. Доҳиймизнинг бу мулоҳазалари ерларни бараварлаштириш, партия ва совет органлари бурчларини кенгайтириш, меҳнаткашларни синаб ва текшириб, совет қурилишига кенг жалб қилишни кўзда тутган эди.

В. И. Ленин Туркистоннинг Ўзбекистон, Қирғизистон ва Туркманистонга бўлинган картасини тузишни топширди. Чунки у Туркистонда ўзбеклар, туркманлар, қозоқлар, тожиклар, қирғизлар яшаётганини, уларнинг ҳар бири совет негизида ўз миллий давлатини тузиш, бунинг учун феодализмни ағдариш (Бухоро амирлиги ҳали ағдарилмаган эди) зарурлигини чуқур билган эди.

В. И. Ленин Туркистондаги ҳарбий-сиёсий вазиятни диққат билан кузатиб борар, Қизил Армиянинг бу ердаги босмачиларга, оқ гвардиячиларга қарши жанговар ҳаракатлари билан доимо қизиқиб турар эди. 1920 йил 10 майда В. И. Ленин Меҳнат ва Мудофаа Советининг рус бўлмаган Сибирь, Туркистон гражданларини РСФСР гражданлари билан бир қоида бўйича Қизил Армия сафига чақириш ҳақидаги қарорга имзо чекди. Қисқа вақт ичида маҳаллий миллат фарзандларидан 30 мингдан кўпроқ киши Қизил Армияга чақирилди.

Турккомиссия раҳбарлигида интервентларга, ички реакцияга қақшатқич зарба берилди, Совет Туркистонида Советлар ҳокимияти сақлаб қолинди, Қизил Армиянинг қўзғолон кўтарган Хива ва Бухоро меҳнаткашларига интернационал ёрдами уюштирилди.

1921 йил 13 сентябрида В. И. Ленин А. А. Иоффега ёзган хатида «ерли халқларнинг манфаатларини ҳимоя қилишни» илтимос қилиб, уларнинг «ишончини қозониш, уч марта, тўрт марта қозониш ғоят муҳимдир... Бу жаҳон миқёсидаги, ҳеч бир муболағасиз, жаҳон миқёсидаги масаладир» деб таъкидлади.

Турккомиссия 1923 йилгача ўз зиммасига доҳий томонидан юкланган вазифани бажарди.

В. И. Ленин даҳоси билан тузилган Турккомиссия Туркистонда янги ижтимоий тузумни мустаҳкамлашда, халқ хўжалигини тиклаш, халқлар миллий маданияти тараққийсида ғоят катта роль ўйнади. Унинг аъзолари ўлкамизни саноати тараққий топган, қишлоқ хўжалиги коллективлашган, механизациялашган, маданияти гуркираб ўсган озод, бахтли, фаровон, Осиё, Африка, Лотин Америкаси халқлари учун намуна бўладиган ўлкага айлантириш учун курашдилар.

Йиллар ўтди. Ленин партияси раҳбарлигида мамлакатимизда ривожланган социализм бунёд этилди. Ўзбекистон ҳам капитализмгача бўлган муносабатлар давридан ривожланган социализмга ўтди. Бу ғалаба ленинча миллий сиёсат, халқлар дўстлигининг буюк кучи, улуғ рус халқининг беғараз ёрдами натижасида мумкин бўлди.

Миннатдор Ўзбекистон меҳнаткашлари шу ғалаба учун курашган ленинча Турккомиссия аъзолари номларини ҳурмат билан тилга оладилар.

А. АКРАМОВ,
доцент.

ЯНГИ ҒАЗАЛЛАР

ДЎСТ-ЁРОНЛАР

Дўст-ёронлар шодлигидан
Оламда не бор яхшироқ.
Яхшиликдир ҳар кўнгилни
Нурга чўмган шамчироқ.
Эзгуликни излаcа ким
Ўтган умр манзилида,
Яхши ният йўлдош эрса
Яқин бўлгай унга йироқ.
Дерлар киши юз-кўзида
Акс айлагай пинҳон дили.
Лекин шундай диллар борки,
Уммондан ҳам ул чуқурроқ.
Осон эрмас бу оламда
Дўст дилига йўлни топмоқ.
Айтинг қачон яхшиликчун
Топилувчи йўл осонроқ.
Шу боисдан деймиз доим
Дил уйига ғам чўкмасин,
Дийдор боғин гулшанида
Гуркирасин баҳор ҳар чоқ.
Дил тортмаса, оёқ элтмас
Дўст уйига ҳеч кишини,
Дўст дийдори насиб бўлса,
Ғаму-ғусса кетгай йироқ.
Дўст-ёронлар даврасидан
Аримасин бахт ҳеч қачон.
Олам гўзал эрур дўстлар
Бўлса агар дил яқинроқ.

ИНТИЗОР

Кўриниб хаёлда суратинг дилдор,
Соғиниб сен учун гул тердим наҳор.
Гулларни саралаб қўлимга олсам,
Юрагим деярди ёрга олиб бор.
Қўлда гул, талпиниб, келсам кўчангга,
Эшикдан мўралаб, кўринмадинг ёр.
Қўлимда даста гул, дилимда васфинг,
Пойлайман кўчангда сени интизор.
Ҳижрондан оғирроқ йўқдир дарди дил,
Бечора юракка бермагил озор.
Тингла гул, муҳаббат куйин чалар тор,
Садоқат боғига бўл мангу баҳор.
Муҳаббат қуёшдан туғилгай азал,
Оҳ, унинг қадрига етгай вафодор.
Қўлимда даста гул, дилимда васфинг,
Садоқат боғига бўл мангу баҳор.

НАЗАРМАТ.

Спорт

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Олий лига командалари ўртасида мамлакат футбол чемпионатининг 27 тур ўйинлари бўлиб ўтди. Ўз майдонида Ленинграднинг «Зенит» командаси устидан 3:1 ҳисобида ғалаба қозонган «Спартак» коллективи турнир жадвалидаги пешқадамлик мавқеини янада мустаҳкамлаб олди. Пешқадамлар сафида бораётган «Шахтёр» ва «Динамо» (Тбилиси) командалари ўртасидаги ўйин шу турнинг марказий учрашувларидан бири бўлди. Ўйиннинг биринчи ярмида 3:1 ҳисобида олдинда бораётган динамочилар иккинчи бўлимда ўз дарвозаларидан иккита тўп қўйиб юборишди. Учрашув 3:3 ҳисобида тугади. Грузин футболчилари дуранглар лимитини барвақт тугаллаганликлари учун очкосиз қолдилар.

«Пахтакор» Куйбишевда маҳаллий «Крылья Советов» командаси билан учрашди. Бу ўйинда 1:1 ҳисоби қайд қилиниб, ҳар икки команда ўз активларига биттадан очко ёзишди. Шу турнинг қолган ўйинларида қуйидаги натижалар қайд қилинди. ЦСКА — «Нефтчи» — 2:1, «Қайрат» — «Арарат» — 1:0, «Динамо» (Мн) — «Торпедо» — 2:0, «Динамо» (М) — «Локомотив» — 3:2, «Заря» — СКА 1:2, «Черноморец» — «Динамо» (К) — 2:0.

Командаларнинг турнир жадвалидаги ўрни қуйидагича:

Командалар	Ю	Д	М	Т	О
Спартак	16	8	3	49—18	40
Шахтёр	15	8	4	44—22	38
Динамо (К)	16	5	6	33—18	37
Динамо (Тб)	14	11	2	41—19	36
«Динамо (М)	13	7	7	29—20	33
Динамо (Мн)	11	6	9	30—23	28
Зенит	10	7	10	35—36	27
ЦСКА	10	7	10	33—29	27
Пахтакор	10	6	10	30—36	26
Арарат	9	12	16	33—25	26
Черноморец	8	9	10	25—27	24
Қайрат	7	6	14	22—34	20
Торпедо	6	8	13	23—33	20
Локомотив	5	11	11	34—45	18
СКА	5	13	9	29—43	18
Нефтчи	5	8	14	21—37	18
Заря	4	9	14	29—46	16
Крилья Советов	6	3	18	16—45	15

Эслатма: «Пахтакор» ва «Динамо» (Минск) командалари 26 тадан, қолган командалар эса 27 тадан ўйин ўтказишган. Эртага навбатдаги турда «Пахтакор» ўз майдонида Ростовнинг СКА командасини қабул қилади.

ҚУРЪА ТАШЛАНДИ

Цюрихдаги УЕФА штаб квартирасида Европа клублари турнирининг навбатдаги босқичда рақиб командалари аниқланди. Чемпионлар кубогида Тбилисининг «Динамо» командаси ГФРнинг «Гамбург» клуби билан учрашади. «Динамо» (Москва) эса Португалиянинг «Боависта» командаси билан куч синашади. Бу командалар кубок эгалари кубогини олиш учун даъвогарлик қилишади. УЕФА кубогида эса Киевнинг «Динамо» командаси ЧССРнинг «Баник» клуби билан майдонга тушади.

Даъвогарларнинг биринчи учрашуви 24 октябрь куни бўлиб ўтади. Бунда «Динамо» (Москва) ўз майдонида «Динамо» (Киев) ва «Динамо» (Тбилиси) эса рақиб майдонларида тўп сурадилар. Тақрорий учрашувлар 7 ноябрь куни ўтказилади.

УМРИ ЧИНОР

Қари бор уйнинг зари бор, қари бор уйнинг файзи бор, дейди, халқимиз. Нуроний отахон ва онахонлар бор уйларнинг ўзига хос файзи-тароватн бўлади, албатта.

Киров районидаги Лутфий кўча, 18- уйда Ҳожия буви Турсунова яшайди. Онахон яқинда 105 ёшга тўлди. Ҳозир уйнинг икки ўғли ҳаёт бўлиб, бири 78 ёшда. Ҳали ўзини бардам сезаётган бувидан узоқ умр кўришнинг асосий боисини сўрасангиз у кулиб:

— Ҳалоллик, ҳаракатчанликда, меҳнатсеварликда, қолаверса, турмушимизнинг тинч ва фаровонлигида, — дейди.

С. СУЛТОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

КИЧКИНТОЙЛАР АРДОҚДА

Пискент районидаги 1-«Пискент» совхозининг 5-бўлими болалар боғчаси мана бир неча йилдирки намунали ишлаб келмоқда. Пахта йиғим-терими авжи қизиган шу кунларда бу ерда совхоз ишчиларининг 40 нафардан зиёд фарзандлари меҳр билан тарбияланаётир. Жажжи ўғил-қизларнинг ўз вақтларини хушнуд ўтказишда Ойимқиз Бердалиева, Бибитой Аҳмедова каби тарбиячиларнинг ҳиссаси катта бўляпти. Моҳир ошпаз Г. Раҳметова эса кичкинтойларга ўз вақтида ширин-шакар таомлар тайёрлаб бераётир.

Н. ДОНАБОЕВА.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТИНЧЛИКСЕВАРЛИК ВА ЭЗГУ НИЯТ ИФОДАСИ

ГДР ташкил топганлигининг 30 йиллиги байрамига бағишлаб Берлинда ўтказилган тантанали мажлисда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг сўзлаган нутқи бутун дунёда жуда кўп фикр-мулоҳазалар туғдирди.

Чет мамлакатларнинг оммавий ахборот воситалари, таниқли давлат ва сиёсат арбоблари Совет Иттифоқининг ва унинг социалистик ҳамдўстликдаги иттифоқчиларининг тинчликсеварлик руҳида ва эзгу ният билан қилган янги ижобий таклифларига юксак баҳо бермоқдалар.

Бу таклифларда марказий Европадаги совет қўшинлари сонини қисқартиришга қарор берилганлигини, шунингдек СССРнинг Совет Иттифоқининг ғарбий районларида жойлаштирилган ўртача олисликдаги ядровий воситалари миқдорини ҳозирги даражага нисбатан қисқартиришга тайёр эканлиги билдирилганлигини уқтирмоқдалар.

Шу муносабат билан энди Европада сифат жиҳатдан янги вазият вужудга келаётганлиги қайд этилади. Совет Иттифоқининг барча Европа халқларига хавфсизлик ва тинчлик шароитидаги ҳаётни нақт таъминлаш имконини берадиган таклифларига жавобан НАТО мамлакатларининг раҳбарлари халқларнинг туб манфаатларига муносиб қарорлар қабул қилишлари ва шундай қилишга тайёр эканликларини амалда кўрсатишлари лозим.

Қардош социалистик мамлакатларнинг марказий газеталари, радио ва телевидениеси Л. И. Брежневнинг ТАСС орқали тарқатилган нутқини тўла-тўкис эълон қилди.

Берлиндаги **«Нойес дойчланд»** газетаси Л. И. Брежневнинг нутқини Совет Иттифоқи таклиф этган янги кенг қамровли тинчлик программаси деб атади. Европада ва бутун ер юзида хавфсизликни таъминлашга қаратилган бу программада, деб ёзади газета, Европа қитъасини тинчлик қитъасига айлантиришнинг равшан истиқболи баён этиб берилган. Айни вақтда Совет Иттифоқи оғизда эмас, балки амалда конкрет тинчликсеварлик ва холис ният кўрсатмоқда. Бундан буёнги иш ғарб мамлакатларига боғлиқ. Биз умид қиламизки, реализм, давлат донишмандлиги ва ниҳоят соғлом ақл-идрокнинг ўзи устун бўлиб чиқади.

Берлиндаги тантанали мажлис, деб таъкидлайди Болгариядаги **«Работническо дело»** газетаси, Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўтказаётган изчил тинчликсеварлик сиёсатининг ёрқин намойишига айланди. Совет раҳбари ўртага қўйган таклифлар тарихий аҳамиятга эгадир. Бу таклифлар Совет Иттифоқи ва бошқа қардош социалистик мамлакатларнинг тинчликсеварлиги ва холис нияти ифодаси бўлиб, кескинликни юмшатиш душманлари «Совет ҳарбий хавфи» деб аталган сафсатавозлик кампаниясини авж олдираётганликларига қақшатқич зарба урди.

Берлиндаги мажлиснинг қатнашчилари Л. И. Брежневнинг нутқини гулдурос қарсаклар билан кутиб олганликлари Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик ташаббуслари астойдил маъқулланганлигидан далолат беради, деб таъкидлайди **ЧССР радиоси.** СССРнинг тинчликсеварлиги ва холис ниятини кўрсатувчи янги амалий таклифларни Европа ва бутун дунё халқлари қўллаб-қувватлайдилар, деб комил ишонч билан айтиш мумкин.

Ер куррасининг ҳамма жойларида бўлгани каби Европада ҳам социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари тинчлик бўлишини хоҳлайдилар, деб таъкидлайди Венгриядаги **«Непсабадшаг»** газетаси. Л. И. Брежневнинг Берлиндаги нутқидан маълум бўлишича, бу истак—ташқи сиёсатимизнинг энг муҳим асосидир, унинг метин негизидир. Биз бу сиёсатни изчиллик билан муттасил ўтказиб келаяпмиз.

Польша Матбуот Агентлиги — **Пап** қуйидагиларни таъкидлайди: Л. И. Брежнев НАТО мамлакатларининг ҳукуматларини социалистик давлатлар ташаббусларини муносиб равишда баҳолашга ва улардан яхши ибрат олишга чақирди.

Руминиянинг **«Скинтейя»** газетаси Берлиндан берилган хабарда таъкидлашича: «Совет Иттифоқи муҳим сиёсий ташаббус кўрсатди. Европада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда кескинликни юмшатиш талаблари руҳида ижобий ҳаракат қилди».

Л. И. Брежневнинг нутқида баён этилган ижобий таклифлар Ғарбда катта шов-шувга сабаб бўлди.

«Вашингтон пост» газетасининг эътироф қилиб ёзишича, Совет таклифлари «Шарқ билан Ғарб ўртасидаги кескинликни юмшатиш сиёсати учун яхши муҳит яратишга қаратилган».

Л. И. Брежневнинг марказий Европадаги совет қўшинлари сонини қисқартириш тўғрисидаги ташаббуси дипломатия нуқтаи назаридан жуда муҳимдир, деб таъкидланади Американинг **Эн-Би-Си** телевидение компаниясининг шарҳида. Совет раҳбари Европадаги ядро қуролларини қисқартиришни ҳам таклиф этиб, Картер маъмуриятига иккала давлат муносабатларидаги кескинликни давом эттиришга ҳожат йўқлигини кўрсатди.

ГФР ҳукуматининг расмий вакили **К. Беллинг** Совет Иттифоқининг ўртача олисликдаги совет ядровий ракеталарини қисқартириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга тайёр эканини табриклади. Совет Иттифоқининг бу баёноти Европада оддий қуролли кучларни қисқартириш тўғрисидаги Вена музокараларига янги омил бахш этса, ГФР ҳукумати мамнун бўлади, деди у.

«Совет Иттифоқининг Ғарбий Европада «Першинг-2» ракетасини жойлаштирмаслик тўғрисидаги талаби Ғарб экспертлари учун тасодифий бўлмаган эди, — деб ёзади Американинг **ЮПИ** агентлиги. — Бироқ, Совет Иттифоқи совет қўшинлари сонини бир йил ичида ўз ташаббуси билан қисқартирмоқчи эканини эълон қилиши мумкинлиги уларнинг ҳатто хаёлига ҳам келмаган эди».

(ТАСС, 7 октябрь).

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

АВТОХЎЖАЛИКЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

«ГОСКОМСЕЛЬХОЗТЕХНИКА»НИНГ
ТОШКЕНТ РАЙОНЛАРАРО САВДО БАЗАСИДА
1979 ЙИЛ 1 НОЯБРГАЧА
АВТОПАРКЛАРНИ РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИШ КЕРАК

ХЎЖАЛИКДА 50 ТАГАЧА АВТОМАШИНА БЎЛГАНДА АВТОМАШИНАЛАР ПАРКИ ТЎҒРИСИДАГИ МАЪЛУМОТЛАР БИЛАН БИРГА ТЕХНИК ПАСПОРТЛАРНИ ҲАМ КЎРСАТИШ ЛОЗИМ. АВТОХЎЖАЛИКДА 50 ДАН ОРТИҚ АВТОМАШИНА БЎЛГАНДА МАЪЛУМОТЛАР ОЛДИНДАН ЮҚОРИ ТАШКИЛОТЛАР ВА ДАВЛАТ АВТОМОБИЛЬ ИНСПЕКЦИЯСИ ОРГАНЛАРИ ТОМОНИДАН ТАСДИҚЛАНГАН БЎЛИШИ ЛОЗИМ.

АВТОПАРК ТЎҒРИСИДАГИ МАЪЛУМОТЛАР БИЛАН БИРГА АВТОМАШИНА ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРИНИНГ ИНВЕНТАРИЗАЦИЯСИ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ТАҚДИМ ҚИЛИШ ЗАРУР.

БЕЛГИЛАНГАН МУДДАТГАЧА ЎЗ АВТОПАРКЛАРИНИ РЎЙХАТДАН ЎТКАЗМАГАН ТАШКИЛОТЛАР 1980 ЙИЛДА ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАНМАЙДИЛАР.

Н. И. ВАВИЛОВ НОМЛИ БУТУНИТТИФОҚ ЎСИМЛИКШУНОСЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИНИНГ ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ

вакант вазифаларга қуйидаги ихтисослар бўйича

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лаборатория мудири: биохимия;
катта илмий ходимлар: боғдорчилик, мевачилик;
кичик илмий ходимлар: сабзавотчилик, биохимия.

КОНКУРС МУДДАТИ — **29 октябргача.**

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент область, Оржоникидзе райони, «Ботаника» алоқа бўлими.

«ШЁЛК» МАРКАЗИЙ КОНСТРУКТОРЛИК - ТЕХНОЛОГИК ЛОЙИҲАЛАШ БЮРОСИГА

инженер-механиклар, технологлар, электриклар, қурувчилар, иқтисодчилар; металлни совутиб ишлаш бўйича техник-технологлар, асбоб-ускуналар ремонти бўйича технологлар, асбобсозлар; ҳамма касбдаги ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Калинин район, Генерал Узоқов кўчаси (34, 64, 87-автобусларнинг «Ипакчилик институти» бекати). Телефонлар: 46-34-00, 46-34-01.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 —Время. 9.50—Гимнастика. 10.15 —Ўқувчиларнинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. И. Батура билан учрашуви. 10.45 —Сабина Бадиий фильм. 12.00 —Концерт. 12.25 —15.00 —Янгиликлар. 15.20—Кинопрограмма. 15.50 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 16.20 —Ёшлар учун музикали кечалар. 18.05 —Ёшлар адреслари. 19.00 —Расмларда қуёш акси бор. 19.15 —Дунё воқеалари. 19.30 —Балет артистларининг концерти. 20.30 —Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Тикланиш» китоби асосида кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси. 2-фильм. 21.30 —Время. 22.05 —Микола Бажан туғилган кунининг 75 йиллигига. 23.00 — Дунё воқеалари. 23.15— Концерт.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 —Ҳужжатли фильмлар. 12.00 —Менинг тақдирим. Бадиий фильм, 1-серия. 17.35 — Нурафшон давра. 18.20 —Алкоголизм ҳақида суҳбатлар. 18.50 —Фан — ишлаб чиқаришга. 19.15 —Ахборот. 19.30 —Концерт. 20.10 —Ахборот. 20.30— —Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Тикланиш» китоби асосида кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси, 2-фильм. 21.30 — Время. 22.05 —Менинг тақдирим. Бадиий фильм, 2-серия.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40 —Мактаб спектакли. Бадиий фильм. 20.05 —Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак. 20.35 —Янгиликлар. 20.55 —Бадиий ўқиш.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9|X да **Севилья сартароши,** 10|X да **Испан миниатюралари.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 9|X да **Отилмаган ўқ.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **совет циркининг 60 йиллигига бағишланган юбилей программаси.**

ТЎЙТЕПА МЕТАЛЛ КОНСТРУКЦИЯЛАРИ ЗАВОДИГА

ностандарт ускуналарни механик ишлаб чиқариш бошлиғи, механика-йиғув цехи бошлиғи, ҳамма категориядаги конструкторлар (механиклар)

КЕРАК

Мутахассислар квартира билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Ўрта Чирчиқ райони, Тўйтепа шаҳри, Янги ҳаёт посёлкаси.

Тошкент область халқ контроли комитети коллективи Пискент район халқ контроли комитетининг раиси А. Носировга отаси **Носир ЙЎЛДОШЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор — 336495; 325302, редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750.

БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик —325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 03183. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е.—2584. 11